13 ՍԵՊՏԵՄԲԵՐ 1994, ԵՐԵՔՇԱԲԹԻ # 175 (678)

Ազգ

Azg
armenian daily

SABCO
OVERSEAS TRADING LTD.

LIMASSOL CENTRE,
BLOCK B, SUITE 307,
P. O. BOX 6543
TEL +357-5-370962
FAX +357-5-370945

OUR BANKERS: B. E. M. O. BANK, LIMASSOL, CYPRUS; FEDERAL BANK OF THE MIDDLE EAST, LIMASSOL, CYPRUS; BANK OF CYPRUS, LIMASSOL, CYPRUS; HELLENIC BANK, LIMASSOL, CYPRUS

Հայաստանի եւ ԱՊՀ երկրների համար
Կիպրոսի եւ Ռոտերդամի պահեստներից

ԾԽԱԽՈՏ, ՄԹԵՐՔ, ԽՄԻՉՔ, ԿԱՀՈՒՅՔ

ուղիղ հասցեատիրոջը՝ նավով եւ ինքնաթիռով

ԱՊՀ ԵՐԿՐՆԵՐԻ ՀԱՆԴԻՊՈՒՄ

Ադրբեջանը եւ Թուրքմենստանը դիմադրում են

ԱԼԵՔՍԱՆԴՐ ԹԱԴԵՎՈՍՅԱՆ

Հանդիպումը, որը կայացավ Մոսկվայում սեպտեմբերի 9-ին, ըստ դիտորդների մեկնաբանությունների, կարող է սկզբնավորել ԱՊՀ գործընթացի սկզբունքորեն մի նոր փուլ, եթե ընդունված որոշումները սկսեն անխափ կենսագործվել բոլոր մասնակիցների կողմից:

Հիշեցնենք ընթերցողներին, որ դեռեւս 1993 թ. բիշքեկյան հանդիպման նախօրեին, հասունացել եւ արդեն հնչում էին դժգոհություններ ԱՊՀ բազմակողմ հարաբերությունների անարդյունավետության մասին՝ թե փորձագետների, թե առանձին հանրապետությունների ղեկավարության կողմից: Սպասվում էր, որ Բիշքեկում ծրագրային ելույթ կունենա Ղազախստանի նախագահ Նուրսուլթան Նազարբաեւը: Սակայն, որոշակի նկատառումներով, այս ելույթը հետաձգվեց, իսկ հանդիպումը էական ոչինչ չավելացրեց նախորդներին: Հաջորդ, մոսկովյան հանդիպումից առաջ, խոսվեց արդեն Ռուսաստանի նախագահ Ելցինի ծրագրային ելույթի մասին, որը նույնպես չկայացավ: Մեկնաբանները ու վերլուծողները արդեն բավական հոռետեսորեն էին վերաբերվում ԱՊՀ առաջագա հնարավորություններին՝ ելնելով ԱՊՀ գործող կառույցների եւ կարգավորման մեխանիզմների բացակայությունից եւ այդպիսիք ստեղծվելու դեպքում, հանրապետությունների կողմից որոշակի ինքնիշխանության կորստի հետ կապված մտավախության առկայությունից:

Մինչդեռ ժամանակն անցնում էր, եւ անդամ պետությունները աստիճանաբար «հաղթահարելով» քաղաքական եւ հոգեբանական պատնեշները, ավելի ու ավելի էին հակվում տնտեսական սերտաճման եւ ԱՊՀ ամրապնդման գաղափարներին: Պատահական չէր, որ անցած ամիս վերակենդանություն ստացավ Նուրսուլթան Նազարբաեւի «Եվրասիական միության» ծրագիրը: Սակայն, հանրապետությունները «խոհեմաբար» շրջանցեցին Ղազախստանի ղեկավարի հերթական նախաձեռնությունը, ժամանակին որ Մոսկվայից հնչեց «մենք կգնանք մեր ճանապարհով» ելցինյան թեզը:

Սեպտեմբերի 9-ի հանդիպմանը նախորդել էր նախապատրաստական մի բարդ ժամանակահատված, որի յուրաքանչյուր փուլում նախնական խորհրդատվական աշխատանք էր տարվում բարձր մակարդակի հանդիպումների ընթացքում:

Տես # էջ 3

Թուրքմենստանն ավելացրեց գազի առաքումը Հայաստան

ԵՐԵՎԱՆ, 12 ՍԵՊՏԵՄԲԵՐ, ԲՅՈՒԼԵՏԵՆ ՍՆԱՐՔ: Արդեն երկու օր է, ինչ ավելացել է Հայաստան մուտք գործող գազի քանակությունը: Հանրապետությունն այժմ ստանում է մոտ 4 միլիոն խմ գազ, մինչդեռ անցյալ շաբաթվա ցուցանիշը 3-3,2 միլիոն խմ էր: Ինչպես այսօր հայտնեցին ՀՀ կառավարության մամլո ծառայությունում, սեպտեմբերի 10-ին Մոսկվայում ԱՊՀ կառավարությունների հանդիպման ժամանակ Թուրքմենստանը խոստացել է օրական մեկ միլիոն խորանարդ մետրով ավելացնել երկնագույն վառելիքի առաքումը Հայաստան: Մինչդեռ հանրապետությունում պահպանվում է բնակչության էլեկտրամատակարարման երկժամյա գրաֆիկը: ՀՀ կառավարության մամլո ծառայության ղեկավար Վլադիմիր Սահակյանի խոսքերով, հոկտեմբերի 1-ից Հայաստանում սպասվում է էլեկտրաէներգիայի սակագների բարձրացում:

ԵՐԵՎԱՆ

Սերժ Սարգսյան. Ադրբեջանը զինադադարն օգտագործում է իր բանակի ամրապնդման համար

ԵՐԵՎԱՆ, 12 ՍԵՊՏԵՄԲԵՐ, ՍՆԱՐՔ: Արդեն չորս ամիս Ղարաբաղի հակամարտության շրջանում պահպանվող հրադադարի ռեժիմը Ադրբեջանն օգտագործում է իր բանակի ամրապնդման համար, այսօր հայտարարեց Հայաստանի պաշտպանության նախարար Սերժ Սարգսյանը:

Նրա խոսքերով, հավաստի տեղեկություններ կան, որ Ադրբեջանը ձեռք է բերել եւ շարունակում է ձեռք բերել մեծ քանակությամբ զենք ու զինամթերք, մասնավորապես տանկեր, հետեւակի մարտական մեքենաներ, հրանոթներ:

Հայաստանի պաշտպանական գերատեսչության ղեկավարը նշեց նաեւ, որ սահմանային դիրքերում սկսել են ավելի հաճախ հայտնվել ադրբեջանական բանակի նոր ստորաբաժանումներ: Դրա հետ մեկտեղ նախարարը նշեց, որ այդ փոփոխությունները չեն կարող կանխա[illegible] [illegible] ելքը, քանի որ նույնօրինակ երեւույթներ են տեղի ունենում ինչպես Լեռնային Ղարաբաղի պաշտպանության բանակում, այնպես էլ Հայաստանի բանակում:

Այնպես որ ռազմական գործողությունների վերսկսման դեպքում, ինչը բնավ ցանկալի չէ, հաջողությունը կուղեկցի այն կողմին, որի բանակն ավելի լավ է պատրաստված ինչպես ռազմական, այնպես էլ բարոյահոգեբանական առումով, եզրակացրեց Սերժ Սարգսյանը:

■ *ԼՂՀ պատվիրակությունը կմասնակցի ԵԱՀԽ Մինսկի խմբի Լեռնային Ղարաբաղին նվիրված հանդիպմանը, որը կկայանա սեպտեմբերի 12-ից 14-ը Վիեննայում: Այս մասին տեղեկացրել են ԼՂՀ արտգործնախարարությունից: Հակամարտության մասնակից կողմերին, այդ թվում Լեռնային Ղարաբաղին հրավեր է ուղարկել Մինսկի խմբի նախագահ Յան Էլիասոնը: ԼՂՀ ԱԳՆ-ում նկատում են, որ հանդիպման ընթացքում քննարկման կենտրոնում կլինի տարածաշրջանում ստեղծված իրադրությունը, ինչպես նաեւ կրակի [illegible] եւ անվտանգության [illegible] հարցերը: ԼՂՀ պատվիրակությանն այս հանդիպմանը կգլխավորի արտգործնախարար Արկադի Ղուկասյանը:*

ԿԱՐԳԱՎՈՐՈՒՄ

Լաչինի հարցը մնաց անլուծելի

Համաձայնագիրը փուլ առ փուլ վերականգնում է Ադրբեջանի իշխանությունը Ղարաբաղում

ՏԻԳՐԱՆ ԱՍԱՏՐՅԱՆ

Մոսկվայում կայացած Հայաստան-Ադրբեջան-Լեռնային Ղարաբաղ-Ռուսաստան երկկողմ եւ բազմակողմ հանդիպումներում գրեթե բոլոր սկզբունքային հարցերի շուրջ ձեռք են բերվել պայմանավորվածություններ: Այս մասին «Ազատություն» ռադիոկայանի ռուսական բաժնի Բաքվի թղթակցին հայտնեց ՀՀ նախագահ Լեւոն Տեր-Պետրոսյանը, միաժամանակ նշելով, թե անլուծելի է մնացել միայն Լաչինի միջանցքի խնդիրը: Հայաստանի ղեկավարի կարծիքով, կողմերը մի անգամ եւս հավաստել են, որ ամեն գնով պետք է պահպանել չորսամսյա հրադադարը, որն այս էտապում անհրաժեշտ է հակամարտության ողջ ընթացքում: Արագացնելով բանակցությունների ընթացքը, պետք է գտնել միակ չլուծված խնդրի հետ կապված բանաձեւը: Լեւոն Տեր-Պետրոսյանը այդ բանաձեւի հետ է կապում նաեւ համաձայնագրի ստորագրման ժամկետը: Ադրբեջանի նախագահ Հեյդար Ալիեւը ավելի զգույշ է այս հարցում, եւ մինչեւ «գործի ավարտը» հրաժարվում է մեկնաբանություններից:

Այնինչ, ՌԴ նախագահ Բորիս Ելցինի կարգադրությամբ եւ արտգործնախարար Անդրեյ Կոզիրեւի անմիջական մասնակցությամբ կազմակերպված հանդիպում-խորհրդակցությունների շարքը այդպես էլ ավարտին չկարողացավ հասցնել խաղաղական գործընթացի ու պաշտոնական անձանց այն հավաստումները, թե օգոստոսի վերջին կամ սեպտեմբերի սկզբին կստորագրվի համաձայնագիր: Հայաստանի Գերագույն խորհրդի Արցախի հարցերի մշտական հանձնաժողովի քարտուղար Սուրեն Զոլյանի կարծիքով, մեծ համաձայնագիր կնքելու մասին հայտարարությունները անհիմն էին, եւ ներքական [illegible] լուրջ արդյունքի չհանգեցրին, որովհետեւ ադրբեջանական կողմը շարունակեց ժամանակ շահելու իր քաղաքականությունը, [illegible] նաեւ քաղաքական շահերի ձեւաբերումը:

Տես # էջ 2

ՇՐՋԱՆ

Հույներն արեւելքից սպառնալիք են զգում

ԱԹԵՆՔ, 12 ՍԵՊՏԵՄԲԵՐ, ԻՏԱՌ-ՏԱՍՍ, ԱՐՄԵՆՊՐԵՍ: «Մենք արեւելքից սպառնալիք ենք զգում, բայց ղեկավարները Հունաստանի մասին չափազանց ազնիվ են խոսում», հայտարարեց Հունաստանի վարչապետ Անդրեաս Պապանդրեուն: Նա այսօր մամուլի ասուլիսում հանդես եկավ Սալոնիկ քաղաքում, որտեղ այժմ անցկացվում է միջազգային արդյունաբերական տոնավաճառը: Նրա խոսքերով, խնդրի էությունն այն է, որ Թուրքիան հավակնում է հունական տարածքներին:

■ *Թուրքիայի արտգործնախարարը Բաքվում: Լեռնային Ղարաբաղի հակամարտության շուրջ Ադրբեջանի ղեկավարության հետ բանակցություններ վարելու նպատակով շաբաթ երեկոյան Բաքու է ժամանել Թուրքիայի արտգործնախարար Մումթազ Սոյսալը: Նա ընդգծել է, որ Ադրբեջանն ու Հայաստանը պետք է ջանան լուծել պատերազմական խնդիրը հենց ԵԱՀԽ շրջանակներում: Սոյսալը նշել է, որ ցանկանում է Ալիեւ-Տեր-Պետրոսյան հանդիպման խորհրդատվությունների մասին տեղեկություն ստանալ անձամբ Հեյդար Ալիեւից եւ արտգործնախարար Հասանովից: Ըստ Բաքվի տեղական հաղորդման, Սոյսալը այստեղ քննարկել է նաեւ ադրբեջանական նավթի փոխադրման հնարավոր երթուղիների հարցը:*

ՀԱՄԱՌՈՏ

Հայաստանը կմասնակցի սեւծովյան կազմակերպության կոմիտեի նիստին

ԵՐԵՎԱՆ, 12 ՍԵՊՏԵՄԲԵՐ, ՍՆԱՐՔ: Սեպտեմբերի 16-17-ը Ալբանիայի մայրաքաղաք Տիրանայում տեղի կունենա Սեւծովյան տնտեսական համագործակցության կազմակերպության տնտեսության, տեխնոլոգիայի եւ շրջակա միջավայրի պահպանության կոմիտեի նիստ: Ինչպես այսօր հայտնեցին Հայաստանի կառավարությունում, կոմիտեի նիստին կմասնակցի Հայաստանի խորհրդարանի փոխնախագահ Արա Սահակյանը:

Նավթի եւ հաշտության համաձայնագրերը միաժամանա՞կ

Թուրքական թերթերը, լայնորեն լուսաբանելով ղարաբաղյան հակամարտության խաղաղ կարգավորմանն ուղղված բանակցությունները, պնդում են, որ խաղաղությունը զորս առաջացի խնդիր է: Մասնավորապես, «Հյուրրիյեթը» գտնում է, որ Բաքվի նավթի վերաբերյալ եւ Ղարաբաղում հաշտության մասին համաձայնագրերը պետք է ստորագրվեն միաժամանակ: «Նավթի համաձայնագրի կնքմանը անմիջապես կհաջորդի ղարաբաղյան «Մեծ հաշտության» ստորագրումը: Դիվանագիտական շրջանակները այն վարկածն են առաջ քաշում, թե սա ռազմաշրջանում առանց Ռուսաստանի ոչ մի խաղաղություն հնարավոր չէ հաստատել», հաղորդում է թերթը:

ԱՏ

ԹԵԺ ԿԵՏԵՐ

Դուշանբեում կրկին հարձակվեցին ռուս զինծառայողների վրա

ԴՈՒՇԱՆԲԵ, 12 ՍԵՊՏԵՄԲԵՐ, ԻՏԱՌ-ՏԱՍՍ, ԱՐՄԵՆՊՐԵՍ: Քաղաքի զինվորական հիվանդանոցի վիրաբուժական բաժանմունքում գտնվում են ռուսաստանցի 3 զինծառայողներ, որոնք կիրակի երեկոյան անհայտ անձանց հրազենային հարձակման հետեւանքով ստացան [illegible] ծանր վնասվածքներ:

Այս փաստը մեկնաբանելով, Տաջիկստանում ռուսական սահմանապահ զորքերի վարչության ավագ սպան ասաց, որ կիրակի երեկոյան ժամը մոտ 19-ին, Դուշանբեի փողոցներից մեկում, մի խումբ երիտասարդներ կռիվ են հրահրել ռուս երկու սահմանապահների եւ մեկ ուրիշ զինծառայողի հետ: Սահմանապահներից մեկը երկու անգամ կրակել է, ձեռքից թեթեւ վիրավորելով հարձակվողներից մեկին: Միլիցիայի տեղամասի բաժանմունքի վրա հասած [illegible] խուլիգաններից [illegible] են երեք խուլիգանների: Միջադեպի փաստի առթիվ հանրապետության դատախազական մարմինները անցկացնում են [illegible] քննություն: Նույն ավագ սպան հայտնեց, որ այժմ էլ ռուսաստանցի սահմանապահներին թույլատրված է իրենց կյանքին սպառնացող վտանգի դեպքում զենք կիրառել առանց նախազգուշացման:

Շեւարդնաձե. «Երազում եմ հարցի փոխշահավետ լուծման մասին»

ԹԲԻԼԻՍԻ, 12 ՍԵՊՏԵՄԲԵՐ, ՍՆԱՐՔ: «Ես երազում եմ այն ժամանակի մասին խոսել, որ այն կգա, երբ մենք ազատ կլինենք Աբխազիայի խնդրից, երբ այդ հարցը կլուծվի ի շահ աբխազ, վրացի եւ մյուս ժողովուրդների», հանրապետական ռադիոյով իր ավանդական ելույթն այսպես սկսեց Վրաստանի պետության նախագահ Էդուարդ Շեւարդնաձեն:

Նա մասնավորապես նշեց, որ Մոսկվայում Վրաստանի վարչապետ Օթար Պացացիայի եւ պաշտպանության նախարար Վարդիկո Նադիբաձեի մասնակցությամբ շարունակվում են Աբխազիային նվիրված բանակցությունները: Սակայն Շեւարդնաձեն ձեռնպահ մնաց մեկնաբանություններից, քանի որ հանդիպումները դեռ չեն ավարտվել:

Նշելով վրաց-աբխազական հակամարտության կարգավորման մեջ Ռուսաստանի կարեւոր դերը, Շեւարդնաձեն ընդգծեց, որ սեպտեմբերին պետք է սպասել այն հարցի պատասխանը, թե որքանով է ճիշտ վրացական կողմի ընտրած Աբխազիայի խնդրի լուծման ուղին:

Սեպտեմբերի 13-ին իր աշխատանքը կսկսի Վրաստանի խորհրդարանի աշնանային նստաշրջանը: Դրա օրակարգի կարեւորագույն հարցերն են լինելու Աբխազիայի հիմնահարցը եւ փախստականների վերադարձը, բնակչության սոցիալական վիճակը, ինչպես նաեւ Սահմանադրության նախագծի քննարկման եւ երկրում կարգապահության հաստատման, օրինականության պաշտպանության խնդիրները:

digitised by A.R.A.R.@

ԱԶԳ

տեղական

ՆԵՐՔԻՆ ԿՅԱՆՔ

Հայաստանի արդյունաբերողները միավորվում են

Նախանցյալ երեքշաբթի, օգոստոսի 30-ին, Երեւանում կայացավ ՀՀ գիտաարդյունաբերական եւ ձեռնարկատիրական միության հիմնադիր համաժողովը, որը հռչակել է այդ նոր հասարակական ձեռնարկական կազմակերպության ստեղծումը: Նորաստեղծ միության նախագահ է ընտրվել «Մելենա» ոչ պետական ձեռնարկության տնօրեն Գագիկ Գրիգորյանը:

Ինչպես նշված է միության հռչակագրում, դրա ստեղծման պատճառն այն է, որ հիմնադիրները (հիմնականում արդյունաբերական, գիտական եւ ստեղծագործող մտավորականության ներկայացուցիչները) չեն կարող այլեւս հուսալ, «որ իրարից անջատ եւ իրար հետ կոնֆլիկտի մեջ մտած ձեռնարկատիրական կուսակցություններն ու շարժումները կկարողանան միավորել իրենց ջանքերը Հայաստանը ճգնաժամից դուրս բերելու, տնտեսության կայունացման ծրագրեր մշակելու եւ հասարակության համախմբման համար պայմաններ ստեղծելու գործում»:

«Նման պարագայում, կարեւորելով հասարակության բոլոր ստեղծագործ եւ կառուցողական ուժերի միավորումը, գիտաարդյունաբերական եւ ձեռնարկատիրական միությունը իր վրա է վերցնում հանրապետությունը գործնականում փակուղային այս վիճակից դուրս բերելու ծրագրերի եւ առաջնահերթությունների մշակման եւ իրագործման ուղիներ գտնելու ծանր լուծը»:

Դատելով հռչակագրից, Միությունը հանդես է գալիս լիբերալ ժողովրդավարական արժեքների պաշտպանության դիրքերից, միաժամանակ շեշտելով նախորդ շրջանի ձեռքբերումների պահպանման, սոցիալական պաշտպանվածության, մարդու իրավունքների եւ այլ արժեքների կենսագործման անհրաժեշտությունը: Հռչակագրում շարադրված են միության դիրքորոշումները իշխանության կառույցների, արտաքին եւ ներքին քաղաքականության, տնտեսական բարեփոխումների հիմնահարցերի վերաբերյալ:

Այսօր, սեպտեմբերի 13-ին, ժամը 16-ին, Ստանիսլավսկու անվ. թատրոնի դահլիճում կկայանա միության կազմակերպած գիտական կոնֆերանսը, որը նվիրված է Հայաստանի գիտաարդյունաբերական համալիրի վերածնման եւ զարգացման, ՀՀ արտաքին եւ ներքին քաղաքականության հարցերին:

Սպասվում է, որ կոնֆերանսին կմասնակցի ՌԴ արդյունաբերողների միության նախագահ Արկադի Վոլսկին, ինչպես նաեւ Հայաստանի նախկին արտգործնախարար Րաֆֆի Հովհաննիսյանը: Հրավիրված են նաեւ բոլոր քաղաքական կուսակցությունների ղեկավարները:

Սկիզբը էջ 1

—Ինչպես եւ նախորդ հանդիպումների ժամանակ, Ադրբեջանը նորից պահանջեց իր համար չախտագանց ռազմական կետերի իրականացում, չբավարարվելով այն խաղաղական գիջումներով, որ արվել են Հայաստանի եւ Լեռնային Ղարաբաղի Հանրապետության կողմից, ասաց Սուրեն Զոլյանը: Նրկին պահանջվել է դուրս բերել հայկական կողմի զորքերը գրաված տարածքներից, առանց ճշտելու, թե ո՞ւմ զորքերը նկատի ունեն՝ Հայաստանի համագործակցության համար: Ներքաղաքական առումով համաձայնագիրը նույնպես վտանգավոր է, քանի որ թե Լեռնային Ղարաբաղի շրջանները, մասնավորապես Մարտակերտն ու Հադրութը, եւ թե Հայաստանի Վարդենիսն ու Զանգեզուրը մնում են կիսաշրջափակման մեջ: Սուրեն Զոլյանի կարծիքով, այդ պատճառով կծագեն բարդ խնդիրներ, իրավիճակը կապակայունանա, ինչից կօգտվի միայն Ադրբեջանը: Սուրեն Զոլյանը համոզված է նաեւ, որ երբ համաձայնագիրը ստո-

ՆԱՐԳԱՎՈՐՈՒՄ

Լաչինի հարցը մնաց անլուծելի խնդիր

Համաձայնագիրը փուլ առ փուլ վերականգնում է Ադրբեջանի իշխանությունը Ղարաբաղում

րագրվի, առա ծագած բարդություններ պատճառով զինվորական կազմավորումների մի մասը կարող է նաեւ չենթարկվել: Տեղի կունենա բնակչության արտահոսք վերադարձված շրջաններից: Դրանով կսրվի նաեւ խաղաղապահ պաշտպանական մակարդակը ԼՂՀ-ի եւ Հայաստանի ներսում:

սանի, թե ԼՂՀ-ի:

Սակայն մոսկովյան հանդիպումը, ըստ դիտորդների կարծիքի, նախապատրաստական խորհրդակցություն էր նախքան ԱՄԿ-ում կայանալիք Հայաստանի եւ Ադրբեջանի նախագահների եւ ղեկավարների հանդիպմանը: Սուրեն Զոլյանի կարծիքով, այդպիսով բարենպաստ հնարավորություններ են բացվում Հեյդար Ալիեւի համար, որը պատրաստվում է հանդիպել Բիլ Քլինթոնի հետ: Չէ՞ որ Ադրբեջանն առանց այդ էլ Անգլիայի համար այն միակ ուժն է, որն ինչ-որ տեղ հակազդում է ռուսական ազդեցությանը:

«Ինձ հայտնի է,— շարունակեց Սուրեն Զոլյանը,— որ ռուսական կողմը բավականին մեծ ճնշում է գործադրել բոլոր կողմերի վրա, Հեյդար Ալիեւի համար ձեռք բերելով շահավետ պայմանավորվածություններ Վաշինգտոն մեկնելուց առաջ: Եւ Ադրբեջանի նախագահն էլ հրաժարվեց որոշ ձեւական պայմաններից, նախընտրելով թողնել ազատ գործունեության սահմաններ:

Անդրադառնալով նախապատրաստվող համաձայնագրին, Սուրեն Զոլյանը հայտնեց, թե մինչեւ հիմա եղած բոլոր պայմանագրերը փուլ առ փուլ վերականգնում են Ադրբեջանի իշխանությունը Լեռնային Ղարաբաղի տարածքում:

Այնինչ, խաղաղապահ զորքերը կարող են ոչ միայն խոչընդոտել Հայաստանի եւ Լեռնային Ղարաբաղի կողմերի զարգացմանը, այլեւ լուրջ պատճառ հանդիսանալ տնտեսական

Մոսկովյան խորհրդակցությունների ամենակարեւոր պահերից մեկն էլ այն է, որ տեղի ունեցավ Հեյդար Ալիեւ-Ռոբերտ Քոչարյան հանդիպում: Անհամաձայնության հաճախակի պատճառական շրջանների լուրջ այդ հանդիպման մասին: Սուրեն Զոլյանը բանակցությունների ընթացքի ամենալուրջ եւ էական նվաճումը համարեց հենց Ալիեւ-Քոչարյան հանդիպումը: Նրա ասելով, դա վկայում է, թե ԼՂՀ-ն դարձել է լուրջ քաղաքական գործոն, որի հետ ադրբեջանական կողմը ստիպված է հաշվի նստել, իսկ մենք մինչեւ վերջ չենք օգտագործում այն որպես շահավետ եւ համարժեք գործոն:

Ըստ էության, չիրականացան նաեւ Հայաստանի եւ Ադրբեջանի պաշտոնատար անձանց այն կոնտակտները, թե համաձայնագիրը շուտով կստորագրվի: Թե ուշացնելով էր գալիս նման համոզվածությունը, այդ հարցին էլ ոչ մի պատասխան չտրվեց:

ՂԱՐԱԲԱՂ

Կարեն Բաբուրյանն ընդունեց Դետրոյթի հայ համայնքի ներկայացուցիչներին

«ՀԱՅՐԵՆԻ ԱՐՑԱԽՅԱՆ», ՍՏԵՓԱՆԱԿԵՐՏ, 12 ՍԵՊՏԵՄԲԵՐ: ԼՂՀ ԳԽ նախագահի պաշտոնակատար Կարեն Բաբուրյանը սեպտեմբերի 11-ին ընդունեց ԱՄՆ Դետրոյթի Ս. Հովհաննես եկեղեցու վարդապետ Հայր Պարեգ Երիցյանին, Դետրոյթի հայ համայնքի ներկայացուցիչներ պրն. Երվանդ Ազատյանին, Սամվել Դալլաքյանին, Նամի Ոսկանյանին Լոս Անջելեսից: Նրանց ուղեկցում էր Արցախի հոգեւոր թեմի առաջնորդ Պարգեւ Սրբազան Մարտիրոսյանը: Նրանք հետաքրքրվեցին հանրապետության տնտեսական կացությամբ, վերականգնողական աշխատանքների ընթացքով, սփյուռքահայության կողմից նյութական աջակցություն ցուցաբերելու հնարավորություններով: Նրանք Դետրոյթի հայ համայնքի կողմից պատրաստակամություն հայտնեցին առավել ակտիվ մասնակցություն ունենալ Ղարաբաղում ծավալվող հայրենանվեր աշխատանքին:

Հանդիպման վերջում ԼՂՀ ԳԽ նախագահի պաշտոնակատարը շնորհակալություն հայտնեց հյուրերին ցուցաբերած ուշադրության եւ հոգատարության համար եւ ծանոթացրեց ղարաբաղյան հակամարտության խաղաղ կարգավորման բանակցությունների ընթացքին:

ԼՂՀ-ն թթվածին է արտադրում եւ խմիչքներ

ՍՏԵՓԱՆԱԿԵՐՏ, 12 ՍԵՊՏԵՄԲԵՐ, ՓԱՍՏ, ՍՈՒՆՔ: ԼՂՀ տեղական արդյունաբերության արտադրական միավորումը օրերս թողարկեց թթվածնի առաջին խմբաքանակը՝ 17 բալոն տարողությամբ: Լեռնային Ղարաբաղում առայժմ միակ թթվածին անջատող սարքը թույլ է տալիս ապահովել հանրապետության շինարարական ինդուստրիան ու առողջապահությունը անհրաժեշտ այդ բաղադրիչով: Բացի այդ, նույն սարքը հնարավորություն է տալիս ազոտ արտադրել, որն իբրեւ պարարտանյութ օգտագործվում է գյուղատնտեսության մեջ: Սարքավորման մոնտաժն իրագործում է Երեւանի «Օրգիտա» գործարանի մասնագետների խումբը, որը հիմա միավորման աշխատակիցների հետ մասնակցել է նոր սարքի համար անհրաժեշտ սրահի կառուցման աշխատանքներին: Ինչպես նշեց խմբի ղեկավար Մերուժան Մուրադյանը, որը Ղարաբաղ է եկել երկու գործընկերների՝ Էդուարդ Գասպարյանի եւ Ստեփան Ստեփանյանի հետ, իրենք հանձն էին առել օրյեկտը շահագործման հանձնել ԼՂՀ անկախության օրը, եւ ընդամենը երկու ամսում իրականացնելով աշխատանքները, խոստումը կատարեցին:

«Փաստի» սեփական թղթակիցը Ստեփանակերտից տեղեկացնում է, որ 1994 թ. սեպտեմբերի 1-ի դրությամբ Լեռնային Ղարաբաղի «Արցախգինի» արտադրական միավորման կողմից արտադրվել է 26,36 հազար դեկալիտր գինի, 9,33 հազար դեկալիտր կոնյակ, 9,46 հազար դեկալիտր օղի: Արտադրանքի ընդհանուր արժեքը կազմել է 19,774 դրամ: Անցյալ տարվա նույն ժամանակահատվածում արտադրվել էր 19,13 հազար դեկալիտր գինի, 5,3 հազար դեկալիտր կոնյակ, 7,52 հազար դեկալիտր օղի՝ 15, 288 դրամ ընդհանուր արժեքով: Այս տարվա արտադրանքն ամբողջովին իրացվել է հանրապետության ներսում:

Աղջիկների ծնունդը պատերազմի շունչափույթ ավարտի նշան

ՍՏԵՓԱՆԱԿԵՐՏ, 12 ՍԵՊՏԵՄԲԵՐ, ՍՆԱՐՔ: Անցյալ ամիս ԼՂՀ մայրաքաղաքի բնակիչները 12-ով ավելի շատ հարսանիք արեցին, քան հուլիսին: Այդ մասին հայտնեց Ստեփանակերտի քաղաքային ԶԱԳՍ-ի տեսուչ Էլմիրա Գրիգորյանը: Նրա խոսքերով, օգոստոսին այստեղ ծնվել են նաեւ ավելի շատ մանկիկներ՝ 50 աղջիկ եւ 33 տղա: Հասկանալի է, որ օգոստոսին Ստեփանակերտում աղջիկներն ավելի շատ են եղել, մինչդեռ հուլիսին հակառակ պատկերն էր:

ԶԱԳՍ-ի աշխատակցուհին աղջիկների թվի ավելացումը համարում է այս տեղ արդեն յոթերորդ տարին շարունակվող պատերազմի շունչափույթ ավարտի նախանշան:

ՏՆՏԵՍՈՒԹՅՈՒՆ

ՀՀ կենտրոնական բանկը պատրաստեց երկու կարեւոր որոշումներ

ԵՐԵՎԱՆ, 12 ՍԵՊՏԵՄԲԵՐ, ԲԻԶՆԵՍ-ՄԱՐՔ: ՀՀ կենտրոնական բանկը պատրաստել է երկու փոխկապակցված որոշումների նախագծեր բանկերի լիցենզավորման նոր համակարգի մասին եւ տարադրամային նորմատիվների համակարգի մասին: Նախագծերի համաձայն, տարբեր մասնագիտության ու կարողության բանկերը պետք է կողմնորոշվեն դրամի նորմատիվների տարբերակված համակարգ, ինչպես նաեւ պարտադիր սպասարկումների տարբեր ցանկեր: Ինչպես հայտնեց ՀՀ ԿԲ տարադրամային գործառնությունների վարչության պետ Հարություն Մեսրոպյանը, փաստորեն, ըստ երեւույթին, կգործեն հոկտեմբերի 1-ից, երբ կանցկացվի ավելի վաղ ստացված տարադրամային լիցենզիաների վերագրանցում: Այն չի բացառում, որ որոշ բանկեր կարող են զրկվել գլխավոր լիցենզիաներից, քանի որ ի վիճակի չեն ապահովել գործառնությունների ֆինանսական ու որակական մասնակցությունը:

Վարչության պետի գնահատման համաձայն, որոշումների նպատակն է հիմնականում ընդլայնել բանկային սպասարկումը: Դա հանրապետության ֆինանսա-վարկային համակարգի զարգացման նոր փուլի սկիզբն է: ■

ՄԻՋՊԵՏԱԿԱՆ

Վատիկանը եւ Իսպանիան դեսպանատներ են փոխանակում Հայաստանի հետ

Օգոստոսի 25-ին Լոնդոնում ՀՀ դեսպան պրն. Արմեն Սարգսյանը Վատիկանի Պետական քարտուղարության հրավերով այցելեց Վատիկան, ուր մեկ ժամվա հանդիպում ունեցավ ճնշումներ կարդինալ Չելլիի հետ, տեղեկացնում է Մեծ Բրիտանիայում ՀՀ դեսպանությունը: Կարդինալը պապ Հովհաննես Պողոս Բ-ի անունից գոհունակություն հայտնեց Ամենայն հայոց կաթողիկոս Վազգեն Ա-ի մահվան առիթով: Նա ցանկություն հայտնեց զարգացնել ու ինստիտուցիոնալ խորացնել Վատիկանի եւ Էջմիածնի միջեւ հաստատված հարաբերությունները: Կարդինալը տեղեկացրեց, որ մոտ ապագայում Վատիկանը մտադիր է Երեւանում շենք ձեռք բերել, որտեղ պետք է տեղավորվի Վատիկանի դեսպանությունը: Իր հերթին դեսպան Արմեն Սարգսյանը հույս հայտնեց, որ Վատիկանի եւ Հայաստանի համագործակցությունը կխորանա եւ կզարգանա, որին եւ կնպաստի ՀՀ դեսպանության բացումը Վատիկանում: Հաջորդ օրը, օգոստոսի 26-ին, Իսպանիայի ԱԳՆ փոխնախարար պրն. Յանկոնեի հրավերով դեսպան Արմեն Սարգսյանը այցելեց Իսպանիայի արտգործնախարարություն, ուր իսպանական կողմի հետ քննարկվեցին հայ-իսպանական հարաբերությունների հետագա զարգացման եւ մոտակա ամիսների ընթացքում Երեւանում իսպանական դեսպանատան բացման հարցը:

Հանդիպման ընթացքում մանրամասն քննարկվեցին նաեւ ղարաբաղյան հիմնահարցի լուծման ճանապարհները, ներկայացվեցին ԵԱՀԽ Մինսկի խմբի աշխատանքների դերը եւ ռուսական եւ եվրոպական միջնորդությունների համադրման անհրաժեշտությունը: Դեսպանի առաջարկությամբ մանրազննին քննարկման դրվեց հայկական ատոմակայանի վերաբացման հարցը: Դեսպանը իսպանական կողմին հանձնեց ԱԷԿ-ի վերաբացման հետ կապված տեխնիկական փաստաթղթեր, տեղեկացնելով, որ Վերակառուցման եւ զարգացման եվրոպական բանկի սեպտեմբերի 15-ի Հայաստանում նախատեսվող պատվիրակության իսպանական մասնակիցը խնդրին կմոտենա ամենայն օբյեկտիվությամբ եւ առանց նախապաշարմունքների:

ՀՈՒՆԱՍՏԱՆ

Ա. Կիրակոսյանը հանձնեց իր հավատարմագրերը

Սեպտեմբերի 12-ին նախագահական նստավայրում Հունաստանում ՀՀ արտակարգ եւ լիազոր դեսպան Արման Կիրակոսյանն իր հավատարմագրերը հանձնեց Հունաստանի Հանրապետության նախագահ Կոնստանդինոս Կարամանլիսին: Պաշտոնական արարողությունից հետո արտակարգ եւ լիազոր դեսպանը զրույց ունեցավ Հունաստանի նախագահի հետ, որին ներկա էին Հունաստանի Հանրապետության արտաքին գործերի նախարար Կարոլոս Պապուլյասը, նախագահի աշխատակազմի ղեկավար, դեսպան Մոլիվիատիսը: Ջերմ, բարեկամական զրույցի ընթացքում շոշափվեցին երկկողմ հարաբերությունների, ղարաբաղյան խնդրի, Հայաստանի ներքին իրավիճակի, արտաքին քաղաքականության առնչվող հարցեր: Հանդիպման ավարտից հետո Հունաստանի արտգործնախարարության արարողակարգի վարչության պետ, դեսպան Միսալիդիսը դեսպան Արման Կիրակոսյանին ներկայացրեց նախագահական զրասենյակի բարձրաստիճան պաշտոնյաներին: Այնուհետեւ ի պատիվ Հունաստանում ՀՀ դեսպան Արման Կիրակոսյանի հավատարմագրերի հանձնման, նախագահական պատվո պահակախմբի ներկայությամբ հնչեցին Հայաստանի եւ Հունաստանի պետական հիմները:

■ *Սեպտեմբերի 10-ին Նոյեմբերյանի շրջկենտրոնում տեղի ունեցավ 1991 թ. մայիսի 6-ին զոհված շրջանի ներքին գործերի բաժնի 15 միլիցիոներների հիշատակը հավերժացնող խաչքար-հուշարձանի բացման արարողությունը: Հուշարձանը բացեց ներքին գործերի նախարար Վանո Սիրադեղյանը: Տոնեց ավանդական համապարկ՝ ի նշան զոհվածների անմահության: Հուշարձանի վրա գրված էին 15 միլիցիոներների անունները: Գուգարաց թեմի առաջնորդ Սեպուհ արքեպիսկոպոս Չուլջյանը կատարեց հոգեհանգիստ եւ խաչքար-հուշարձանի օծման արարողությունները: Հուշարձանի հեղինակն է Լեռն Արզումանը, իսկ հաստատման նախաձեռնողները՝ ՆԳ Նոյեմբերյանի բաժնի աշխատակիցները, շրջգործկոմի նախագահ Վաղինակ Չիլինգարյանի ղեկավարությամբ:*

ՈՍՏԿԱՆԱՐ ԱԶԳԱՅԻՆ ՕՐԱԹԵՐԹ
Գրանցված Պ 0007
Թողարկվում է նոյեմբերից
«Ազգ» թերթի հիմնադիր խորհուրդ
Երեւան 375010, Հանրապետության 47
Ֆաքս 562941, AT&T (7 8852) 151065
Գլխավոր խմբագիր
ՅԱԿՈԲ ԱՎԵՏԻՔԵԱՆ / հեռ. 521635
Խմբագիր
ՅԱԿՈԲԵՍ ՊԱՊԻԿԵԱՆ / 529221
Տնօրեն
ՍԱՐԳԻՍ ՍԱՐԳՍԵԱՆ / 562863
A STYLE համակարգչային ծառայություն / 581841
Ձեռ եւ տառաձեւեր ՊԱՇԵ ՂԱԼԱՐԵԱՆ
Apple Macintosh համակարգչային շարվածք «Ազգ» թերթի
Azg armenian daily
LIBERAL DEMOCRATIC NEWSPAPER
Editor
H. AVEDIKIAN / phone: 521635
47 Hanrapetoutian st.
Yerevan, Armenia, 375010

digitised by A.R.A.R.@

ԱԶԳ

ՇՐՋԱՆ ԱՊՀ

Չեչնիայի իրադարձությունները եւ Ղարաբաղյան կոնֆլիկտի ծավալումը այնտեղ միաժամանակ հետին պլան մղեցին օս-ինգուշական դիմակայության խնդիրը: Չնայած Օսիայի եւ Ինգուշիայի նախագահներ Ախսարբեկ Գալազովի եւ Ռուսլան Աուշեւի ձեռական հայտարարություններին, այստեղ իրավիճակն օրեցօր սրվում է: Ինգուշական կողմը օսերին մեղադրում է այն բանում, որ նրանք խախտում են ինգուշներին Հյուսիսային Օսիայի վիճելի Մերձքաղաքային շրջան վերադարձնակային իշխանության մարմինները վերահսկողության տակ չեն առել իրավիճակը: Այնինչ, նրա կարծիքով, նախագահի հրամանագրի կատարումը հնարավոր է միայն ուժային խիստ միջոցառումներով: Ինգուշիայի նախագահի խորհրդական Սերգեյ Բելոզերցեւը նաեւ անդրադարձավ այդ խնդրի շատ կարեւոր կողմերից մեկին: Նա հայտարարեց, որ օս-ինգուշական հակամարտության շարունակմամբ շահագրգռված են դաշնակցային որոշ բարձրաստիճան քաղաքական գործիչներ: Այս կապակցությամբ նա մի շարք թյամբ: Ուղղությամբ նոյնչափ էր ձեւակել օս-ինգուշական հարաբերությունների կարգավորման համար միջոցառումներ, որոնք կներկայացվեն Ռուսաստանի նախագահի եւ կառավարության քննարկմանը:

Մինչդեռ Չեչնիայում բորբոքվում է Ղարաբաղական դրաման: Բազմաթիվ ընդդիմադիր ուժերի ներկայացուցիչները Ջոխար Դուդաեւին ուղղված մեղադրանքներից անցել են Կովկասի ժողովուրդների համադաշնության ղեկավարներին հասցեագրված մեղադրանքների:

ԿՈՎԿԱՍ

Օս-ինգուշական հակամարտություն

«Ոչ մի անհաջողություն չի խանգարի...»

նելու ժամանակացույցը: Իսկ օսական կողմը պահանջում է խստիվ պատժել Ռուսաստանի նախագահի Բորիս Ելցինի հրամանագրի այն կետը, ըստ որի համաձայն վերադառնալու իրավունք ունեն նրանք, ովքեր չեն մասնակցել այդ դեպքերին: Սակայն, ինչպես «Ազատություն» ռադիոկայանի թղթակցին հայտնեց Ինգուշիայի նախագահի քաղաքական հարցերի գծով խորհրդական Սերգեյ Բելոզերցեւը, «ինգուշների Մերձքաղաքային շրջան վերադարձին ոչ մի անհաջողություն չի խանգարի»: Մինչդեռ իրավիճակն առաջին շարք գյուղերում Կուրտատում, Չերմենում, Դոնգարոնում, Դաչնոյեում խիստ ծայրահեղ է: Չնայած այդ գյուղերում շարունակվող արտակարգ դրության ռեժիմին, անդադար լսվում են կրակոցներ, ինգուշներին հասցեագրված սպառնալիքներ: Սերգեյ Բելոզերցեւն ապա հայտարարեց, որ դեպքերն այնուհետեւ էլ անկանխատեսելի ընթացք կունենան, քանի դեռ դաշնային բոլոր խնդրի տնտեսական կողմից: Այսպես, նրա խոսքերով, Հյուսիսային Օսիայի ղեկավարությունը երկու միլիոն ռուբլի է ստացել Մերձքաղաքային շրջանի ինգուշ գաղթականների կացարանների վերականգնման ու բարեկարգման համար, բայց իրականում այդ ամենը չի արվում:

Ամենայն հավանականությամբ օսերի եւ ինգուշների շարունակվող առճակատումը վերջ կգտնի միայն չափազանց խիստ, հիմնականում ուժային բնույթի միջոցառումների շնորհիվ: Դեպքերի նման ընթացքը արդեն եղել է Վիկտոր Պոլյանիչկոյի օրոք: Այն ժամանակ նա Ռուսաստանը, վճռելով ուժային միջոցների դիմել օս-ինգուշական հակամարտության լուծման նպատակով, փորձով համոզվեց իր գործողությունների կործանարարությանը: Որեւէ արտակարգ դրության գոտում նրա Ռուսաստանի Հանրապետության պալատի պաշտոնյաների Վիկտոր Անդրեեւի գլխավորությամբ Դա խիստ բացասական նշան է, քանզի առաջացում Չեչնիայում կստեղծի այնպիսի իրավիճակ, երբ կկորչեն Ջոխար Դուդաեւի եւ ընդդիմության չափանիշները, իսկ դա տնտեսապես կապակայունացնի իրադրությունը: Իր հերթին Ռուսաստանի ղեկավարությունից կախ հանգի ծագող տարաձայնությունների միայն ուժային լուծում Չեչնիայի բնակչությանը «հեռական տարերից» պաշտպանելու պատրվակով: Լաբազանովի կողմնակիցներից Արգուն ավանը խլելու գործում Ջոխար Դուդաեւի ունեցած վերջին հաջողությունը Չեչնիայում բոլոր ընդդիմադիր ուժերի փոխհարաբերություններին տվեց ցայտուն արտահայտված անհաշտ բնույթ: Նման իրավիճակում կարելի է հաջողել լուծել միայն ուժով: Այս զարգացումն է հաստատում Ռուսաստանի Դաշնության ղեկավարության շրջանում:

ԱՇՈՏ ՇԱՀԲԱԶՅԱՆ,
Պատմագիտության թեկնածու

ԱՊՀ ԵՐԿՐՆԵՐԻ ՀԱՆԴԻՊՈՒՄ

Ադրբեջանը եւ Թուրքմենստանը դիմադրում են

Սկիզբը էջ 1

Սեպտեմբերի 7-ին Մոսկվայում կայացած ԱՊՀ կոորդինացիոն խորհրդատվական կոմիտեի նիստում, դժվարին քննարկումների, փոփոխությունների եւ լրացումների արդյունքում համաձայնվեցին ԱՊՀ անդամ երկրների տնտեսական միության հետագա զարգացմանն ուղղված բոլոր հիմնական փաստաթղթերը:

Սեպտեմբերի 9-ին ԱՊՀ անդամ երկրների վարչապետները ստորագրեցին Միջպետական տնտեսական կոմիտեի մասին համաձայնագիրը եւ կանոնադրությունը (ըստ որի, Ռուսաստանին այդ կոմիտեում որոշումներ ընդունելիս հասնում է ձայների 50 տոկոսը) եւ ԱՊՀ տնտեսական միության զարգացման հիմնական ուղղությունների մասին մեմորանդումը:

Փաստաթղթերը վերջնական հաստատման կներկայացվեն հոկտեմբերի սկզբին նախատեսված ԱՊՀ երկրների ղեկավարների խորհրդի գագաթաժողովին (որը, որոշ աղբյուրների համաձայն, կարող է տեղափոխվել Կիեւ, քանի որ նախատեսված ժամկետը համընկնում է գերմանական զավթիչներից Ուկրաինայի ազատագրման 50-ամյակի տոնակատարության հետ) եւ ստորագրվելուց հետո ճանապարհ կհարթեն հետագա նոր գործընթացների: Փաստաթղթերի ընդունումը տրամաբանորեն կհանգեցնի վճարային, այնուհետեւ արժութային եւ մաքսային միությունների ստեղծմանը, եւ հետեւաբար ԱՊՀ վերպետական կառավարման կառույցների ստեղծմանը, որոնց նկատմամբ նախկինում առկա էին մտավախություններ եւ դիմադրություն:

Նշենք, որ քաղաքական որոշակի նկատառումներով փաստաթղթերը չեն ստորագրել Թուրքմենստանը եւ Ադրբեջանի Հանրապետությունը: Ընդհանրապես, մեզ թվում է, որ ժամանակի ընթացքում կընդգծվի տարբերակված մոտեցում ԱՊՀ անդամ առանձին պետությունների նկատմամբ (նրանց տնտեսական բարեփոխումների, մարդու իրավունքների պաշտպանության եւ այլ նման պատրվակներով):

Նշենք նաեւ, որ ԱՊՀ վերպետական կառույցներ փաստորեն գործում են նաեւ այսօր՝ չնայած խորհրդակցական մակարդակով: Այդպիսիք են ԱՊՀ արտգործնախարարությունների խորհուրդը, Միջխորհրդարանական ասամբլեան, Պաշտպանության խորհուրդը եւ այլն: Սակայն միջպետական տնտեսական կոմիտեի ստեղծումը, Ադրբեջանի խորհրդարանի նախագահի Ռասուլ Գուլիեւի գնահատմամբ, «փաստորեն նշանակում է նախկին միութենական պետության վերածնունդ»:

Որոշ ընդդիմադիր փորձագետներ նշում են, որ «միության գործընթացներն անհրաժեշտ են Համագործակցությանը», սակայն այդ դեպքում ԱՊՀ-ն իր նպատակներով ու կառուցվածքներով պետք է նմանվի Եվրամիությանը: Ռուսաստանի ղեկավարները պնդում են, որ հենց այդ նպատակին են ուղղված ԱՊՀ գործընթացները: Ճշմարտության չափանիշը ժամանակն է: Հայաստանը չունի ոչ այդ ժամանակը, ոչ երկընտրանքի հնարավորություն: Մենք կլինենք ընդհանուր հոսանքին համընթաց:

ՀԱՍԱՐԱԿ

Խասբուլատովի զինանոցն սպառվեց

ԳՐՈԶՆԻ, 12 ՍԵՊՏԵՄԲԵՐ, ՓԱՍՏ: Խասբուլատովի միջնորդ առաքելությունն սպառել է ճգնաժամը հաղթահարելու իր միջոցները: Այս մասին հայտարարել է Խասբուլատովի եւ Չեչնիայի ժամանակավոր խորհրդի նախագահ Ավտուրխանովի հանդիպման ժամանակ: Խորհրդի հաղորդման համաձայն, կողմերը համաձայնության են եկել Դուդաեւի վարչակարգի դեմ ընդդիմության համատեղ գործողությունները կազմակերպելու հարցում: Երկուշաբթի օրը նշանակված է հանրահավաք Նադտերեչնի շրջանում:

Վերահաստատվեց հսկողությունը Տավիլդարինի շրջանում

ԴՈՒՇԱՆԲԵ, 12 ՍԵՊՏԵՄԲԵՐ, ՓԱՍՏ: Կիրակի օրը Տաջիկստանի պետական զորքերը հաջողել են վերահաստատել իրենց հսկողությունը երկրի Տավիլդարինի շրջանում: 1,5 հազար մարդուց բաղկացած ընդդիմադիր ջոկատները նահանջում են դեպի սահման: Մարտերի ժամանակ նրանց կողմից մասնակցել են լավ պատրաստված վարձկաններ Պակիստանից, Աֆղանստանից եւ արաբական երկրներից: Ըստ առկա տեղեկությունների, Տաջիկստանի կանոնավոր բանակը կարողացել է նաեւ պաշտպանել Դուշանբեն Լենինյին Բադախշանի մարզի հետ:

ՈՒԿՐԱԻՆԱ

Ղրիմում ճգնաժամ է հասունանում

ՍԻՄՖԵՐՈՊՈԼ, 12 ՍԵՊՏԵՄԲԵՐ, ՓԱՍՏ: Ղրիմի խորհրդարանը կիրակի օրը կայացած արտահերթ նիստում որոշեց, որ հանրապետության նախագահ Յուրի Մեշկովի հրամանագիրը, որով ցրվում էր Ղրիմի խորհրդարանը, իրավական հիմքից զուրկ է եւ պետական մարմինների կողմից կատարման ենթակա չէ: Պատգամավորներն արված պատգամավորներն իրենց շարք-քննարկմանն են բերել պատասխանատվության շենքը: Դեռ զույն խորհուրդը դիմել է Ղրիմի գերագույն դատարան, պահանջելով եզրակացություն տալ նախագահի վերջին հրամանագրերի սահմանադրությանը համապատասխանելու վերաբերյալ: Որոշվել է կայացնել նաեւ հանրապետությունում օրինականության պահպանման մասին: Խորհրդարանը դիմել է ՆԳՆ ղեկավարությանը պահանջելով պատվել սահմանադրության կատարումը, անհապաղ բոլոր տալ պատգամավորներին շարունակել իրենց աշխատանքը ԳԽ շենքում, հսկողության տակ առնել կապի, հեռուստատեսության, հրատարակչության եւ տպագրության ծառայությունները: Երկուշաբթի օրը նստաշրջանը շարունակվում է աշխատանքը:

Ղրիմի Հանրապետության պետական գործերով նախարար Վիկտոր Մինինի խոսքերով, նախագահ Մեշկովը շարունակում է հանգիստ աշխատել ուղղությունը չխաթարելով ԳԽ որոշման վրա: Նրա դիրքորոշմամբ, տեղական վարչակարգերի ղեկավարների 60 տոկոսից ավելին սատար են կանգնել Մեշկովին: Մինինը նշել է, որ Ղրիմի նախագահն իր գործողությունները համաձայնեցրել է Ուկրաինայի ղեկավարության, այդ թվում Լեոնիդ Կուչմայի հետ: Մինինի խոսքերով, Մեշկովն ու Կուչման լրիվ փոխըմբռնման են հասել:

Ուկրաինայի գլխավոր դատախազությունը, ներքին գործերի նախարարությունն ու անվտանգության ծառայությունը հայտարարություն են տարածել Ղրիմում ստեղծված կացության վերաբերյալ: Փաստաթղթում նշվում է, որ Ղրիմի իրավապահ մարմինները զգուշում են ստանձնել ոչ մի դեպքում բռնել չտալ բռնի գործողություններ: Ընդգծվում է, որ իրավիճակը Ղրիմում ընդհանուր առմամբ հանգիստ է մնում, իշխանությունների պայքարը չի արտացոլվում բնակչության վրա, բացառությամբ մի քանի քաղաքականացված խմբերի: Միաժամանակ Ուկրաինայի ուժային նախարարությունների ներկայացուցիչները իրենց հայտարարության մեջ զգուշացնում են, որ ինչպես ազգային կողմերը ժամանակ առ ժամանակ փորձեր են անում իրավապահ մարմիններին ներքաշել իրենց պայքարի մեջ:

ԱԴՐԲԵՋԱՆ

Բաքուն հույսեր է կապում ամերիկյան ֆինանսական ներդրումների հետ

Միացյալ Նահանգներում, ինչպես երեւում է, ձգտում են ավելի հաստատուն դառնալ խաղալ Անդրկովկասում: Բաքվից հաղորդում են ԻՏԱՌ-ՏԱՍՍ-ի թղթակիցները: Դա դրսեւորվեց ԱՄՆ-ի նախագահի անձնական ներկայացուցիչ, ՄԱԿ-ում այդ երկրի մշտական ներկայացուցիչ Մադլեն Օլբրայթի այցը տարածաշրջան: Ադրբեջանի նախագահ Հեյդար Ալիեւի հետ կայացած հանդիպման ժամանակ նա հայտարարեց վերջին ժամանակներս Ադրբեջանի նկատմամբ Միացյալ Նահանգներում աճած հետաքրքրության մասին:

Փորձագետները Ադրբեջանի հանդեպ ԱՄՆ-ի ավելացած ուշադրությունը բացատրում են նախ եւ առաջ Կասպիականի ընդերքյա գամագեղվելի նավթի հանքավայրերի նկատմամբ այդ երկրի շահագրգռվածությամբ, ինչին հավակնում են հինգ առաջատար ամերիկյան ֆիրմաներ: Այդ նախագծի իրագործումը կապահովի տարեկան երկու միլիոն բարել ամենաչափավոր մի հումքի արդյունահանումը, ճիշտ այնքան, որքան ԱՄՆ-ը ներմուծում է նավթ արտահանող երկրների կազմակերպության անդամ արաբական երկրներից:

Ինչ վերաբերում է Ադրբեջանին, ապա Միացյալ Նահանգների նման դիրքորոշումը պաշտոնական Բաքվին «ամբողջովին է» միանգամից մի քանի պատճառով: Նախ այստեղ լավ են հասկանում, որ երկրի տնտեսական զարգացումը մեծապես կախված է արտաքին տնտեսական կապերից ներդրումներից, որոնց հարուստ աղբյուր կարող են դառնալ ամերիկյան ֆիրմաները: Երկրորդ, հանրապետությունում հույս ունեն, որ արտաքին գործակիցների տնտեսական շահագրգռվածությունը ԱՄՆ-ին խթանում է աշխուժացնելու իր դերը ղարաբաղյան հակամարտության կարգավորման խնդրում:

Ժողովրդական ճակատի հանրահավաքը ցրվեց

ԲԱՔՈՒ, 12 ՍԵՊՏԵՄԲԵՐ, ՓԱՍՏ: Վերջին տեղեկությունների համաձայն, Ադրբեջանի ժողճակատի հանրահավաքը, որ պետք է անցներ շաբաթ օրը, ցրվել է ոստիկանության կողմից: Նշվում է, որ ոստիկանությունն ու նախագահական գվարդիան ծեծի են ենթարկել հավաքվածներին, շատերը ձերբակալվել: Ձերբակալվածների թվում է նաեւ ԱԺՃ ղեկավարներից մեկը Ալի Քերիմովը:

«Մոսավաթ» կուսակցության մամուլ կենտրոնը տեղեկացնում է, որ սեպտեմբերի 9-ին հանրահավաքներ անցկացնելու փորձեր են արվել Գյանջայում, Իսմայիլլում, Սումգայիթում եւ այլուր, բայց դրանք բոլորն էլ ցրվել են: Մինչ այդ Բաքվի ոստիկանապետը հայտարարել է, որ ստեղծված կացության պայմաններում հանրահավաքները կարող են օգտագործվել երրորդ ուժի կողմից, որի պատճառով էլ դրանք անցանկալի են:

Ըստ «Թուրան» գործակալության, Բաքվի հանրահավաքին ներկա է եղել 2000 մարդ: Բացի նրանից գրեթե, ոստիկանները խլել են նաեւ լրագրողների տեսախցիկները:

ՀԱՍԱՐԱԿ

Դարի պայմանագիրը Ալիեւի այցի ընթացքում

ԲԱՔՈՒ, 12 ՍԵՊՏԵՄԲԵՐ, ԽԱԲԱՐ ՍԵՐՎԻՍ, ՆՈՅԵՄԲ ՏԱՊԱՆ: «Ադրբեջանի պետական նավթային ընկերության պատմությունը մոտ օրերս կվերադառնա ԱՄՆ-ից», հայտնեց Ադրբեջանի ԳԽ նախագահ Ռասուլ Գուլիեւը: Նա ընդգծեց, որ Հյուսթոնում, բանակցությունների եզրափակիչ փուլում ծնունդ են բերվել հուսադրող արդյունքներ: Գուլիեւը չբացառեց, որ արեւմտյան նավթային ընկերությունների կոնսորցիումի հետ պայմանագիր կարող է ստորագրվել ԱՄՆ-ում: Հնարավոր է, որ դարի պայմանագրի ստորագրումը համընկնի Ադրբեջանի նախագահ Հ. Ալիեւի սեպտեմբերի վերջերին ԱՄՆ կատարելիք այցին:

Ժիրինովսկու երեխաները ամենուր

ՄՈՍԿՎԱ, 10 ՍԵՊՏԵՄԲԵՐ, ՍՆԱՐԿ, ԻՄՍ ՊՐԵՍ: Ռուսաստանի լիբերալ-դեմոկրատական կուսակցության յուրաքանչյուր շրջանային բաժանմունք այսուհետեւ պարտավոր է տարեկան առնվազն իր առաջնորդ Վլադիմիր Ժիրինովսկուց սերված առնվազն մեկ երեխայի ծնունդը: Դա հայտնի դարձավ Պետդումայում այդ կուսակցության խմբակցության տարածած հայտարարությունից: Այսպիսով, Վլադիմիր Վոլֆովիչը մտադիր է կարճ ժամկետում հասնել երկրի ժողովրդագրական վիճակի բարելավման:

Խոլերան սանձվեց

ՄԱԽԱՉԿԱԼԱ, 12 ՍԵՊՏԵՄԲԵՐ, ՓԱՍՏ: Դաղստանում կասեցվել է խոլերայի տարածումը: Հանրապետության 79 բնակավայրերում, 22 շրջաններում ու քաղաքներում խոլերան վերացվել է: Ստացիոնար բուժում են ստանում միայն 17 հիվանդներ: Համաճարակի սկզբից ի վեր բուժվել է մոտ 300 մարդ: Մասնագետների կարծիքով, սակայն, դեռ շուտ է հանգստանալը: Համաճարակի ավարտը, ըստ կանխատեսումների, պետք է սպասել նոյեմբերին:

digitised by A.R.A.R.@

ԱԶԳ

հրատապ

Պատերազմի տարիներին գեներալ Չինեւիչի մասին շատ բան եմ լսել. լուր է, մխացներ չներող, ասված յանի նրա լեզվի տակ ընկնես: Այս ամենով հանդերձ, բոլորը միակարծիք են. Ղարաբաղյան ավանդ է ներդրել հայկական բանակի կառուցման գործում: Իմ այն հարցին, թե որտեղ է զինվորական կրթություն ստացել, հայաստանցի գեներալը պատասխանեց. «Պատերազմում. Եթովպիայում, Սոմալիում, Աֆղանստանում... Ավարտել եմ Ֆրունզեի անվան Պրոմետրավյան (Հեռավորարեւելյան) ռազմ. ճամբը, ԽՍՀՄ զինված ուժերի ընդհանուր անձնակազմի դասընթացները»: Գեներալ մայոր Չինեւիչը վաթսունմեկ տարեկան է: Նախընտրում է խաղաղագիտական հագուստ կրել: Ծխում է հայկական ծխախոտ: Գոնցիա է սիրում: Բարեհամբույր է, երգանկյան: Մի խոսքով, ավանդական պաշտոնյայի ռուս սպա է:

Հանդիպեցինք բանակի շտաբում, առանց ավել նախնական պայմանավորվածության: Խոսեց երկար զինվորների, հրամանատարների, բանակի խնդիրների մասին: Նաեւ այն մասին, թե հայերս իրեն ինչպիսին

– Պրն. գեներալ, ի՞նչ կարծում եք, թե պատերազմի ելքն իրոք կարող է վճռել Ղարաբաղի բանակը՝ բեկումնային ամենամարտունակ այս տարածաշրջանում: Էլ մեր ինչի՞ն են միջնորդները՝ Ռուսաստանը, ԵԱՀԽ-ը: Չէ՞ որ, շատերի կարծիքով, ղարաբաղյան բանակի հաջողությունները պայմանավորված են այս խնդրում Ռուսաստանի ու Հայաստանի շահերի զուգորդմամբ, այդպես չէ՞:

– Այնուամենայնիվ, հիմնական պատասխանն այն է, որ ժողովուրդը որոշեց իր ինքնության համար զենք է վերցրել ու սովորել ամուր պահել այն: Իրապես, Ղարաբաղի եւ ժողովուրդը, եւ տարածքը մեծ չէ հարեւանների համեմատ: Ասված այդ հարեւանների հետ, քաղ ադրբեջանցիների կողմից, ո՞վ է նրանց խանգարում, բայց ինչո՞ւ չեն թողնում, որ ադրբեջան այնպես, ինչպես իրենք են ցանկանում: Այսինքն ո՞վ պետք է նրանցից բացի փորձեր խնդրի լուծում, ով զե՞նք է վերցրել: Շատ են, շատ ճիշտ է արել: Թող ոչ ոք հույս չփայփայի, մենք մեր զենքը վայր չենք դնի: Ինչ վերաբերում է Ռուսաստանի շահերին

մեծ է ռազմավարական, այսպես ասած, պատերազմի «կոլորաուն», եթե, իհարկե, այս համեմատությունը հասկանալի է պատերազմի հետ: Եթե երկուսիս բաղ տեխնիկա է կիրառում, անհրաժեշտ է մարտավարորեն կարողանալ պատերազմի ողջ ընթացքում: Կարծում եմ, մեր միջին եւ բարձր հրամանատարական կազմին ուժ չի ժամանակակից կրթություն ստանալ: Որ իրենց ունեցած գիտելիքներով ինչ էլ շատ, նրանք ընդունակ են ժամանակակից պայմաններում խնդիրներ լուծել, միանգամայն ճիշտ է: Մի խոսքով, նրանք իրենց տեղում են... Նրանք լավ հրամանատարներ են:

– Դրանում ձեր ավանդն էլ կա, պրն. գեներալ: ՀՀ նախագահը դեռ հասուն ձեզ մայիսի 28-ի պարգեւատրության արարողության ժամանակ: Դուք հայկական բանակի կազմավորման ակունքներում եք եղել 92-ի սկզբից, 1993-ի գարնան: Պարտությունները, հաղթանակները: Ամեն ինչի ականատեսն էիք: Այս երկու տարում կարեւոր փոփոխություններ են տեղի ունեցել եւ զինվորների հոգեբանության մեջ, եւ բուն բանակի կառուցվածքում:

դուհուս, Նախիջեւանի այս բնակավայրերը ադրբեջանցիների հսկողության տակ էին: Եվ այս դեպքի պայմաններում այդ նախասարդ տղաների Սերժիկի (ՀՀ պաշտպանության նախարար Սերժ Սարգսյան), Սամոյի (ԼՂՀ պաշտպանության բանակի գլխավոր հրամանատար Սամվել Բաբայան), Վիտալի (Ասկերանի պաշտպանական շրջանի հրամանատար), Մոնթեի, այլոց օգնությամբ, որ իրենց ուսերին էին վերցրել երկիրը պաշտպանելու հսկայական պատասխանատվությունը, սկսեց կազմավորվել Ղարաբաղի բանակը: Որպես միասնական մեխանիզմ այն կարելի է այսօր կայացած համարել: Ինչպես ամեն բանակ, մեր բանակն էլ յուրահատուկ շատ խնդիրներ ունի: Եւ դա բնական է: Երբ բանակն իր զարգացման մեջ կանգ առնի, նրան կխփեն: Մեր հիմնական դժվարությունները կապված են նյութական եւ ֆինանսական հնարավորությունների հետ: Սակայն հայրենիքի պաշտպանության գործում մենք ոչ մի խնդիր չունենք:

– Դուք անընդհատ ասում եք «մեր բանակը, մեր զինվորները»: Ի՞նչ եք

ՂԱՐԱԲԱՂ

Ա. Չինեւիչ. Այս պատերազմին խաղաղագետները եւ զինվորականները միասին վերջակետ կդնեն

Զրույց հայկական բանակի ռուս գեներալի հետ

նեմ թվում: «Հեշտ է ըմբռնել սեփական պատմությամբ, անդադար կրկնել, թե վեց հազար տարվա հնություն ունեցող ազգ ենք: Կարեւորն այն է, թե մենք, այսինքն դուք այսօր ձեզնից ի՞նչ եք ներկայացնում»: «Այնուամենայնիվ, ի՞նչ, Անատոլի Վլադիմիրովիչ», հետաքրքրվեցի ես: «Դուք ռեալիստության զգացողություն չունեք... Օրինակ, տան, հող ունեք: Սակայն ռեալիստությունն այլ բան է: Այ, երբ լենինականցի կամ երեւանցի տղան դաշտում կռվում է, թե կանգ է պաշտպանելու Ղարաբաղը, առանց դա իր հայրենիքը չէ, այնժամ միայն հնարավոր կլինի խոսել ռեալիստության զգացողության մասին... Ես չէ, նորից նույն երգը ռեալիստության կորստի մասին: Չէ՞ որ այժմ այն կա: Ուշեմն պաշտպանենք»:

Երկու օրից բանակի մեր զրուցած տղայք ավելի անշահադիտական Կարկատ... Կարգով:

– Դուք պատրաստվում եք այս ամենը ծիծաղե՞լ:

– Երբ չեմ ասում, այո:

– Ասեմ սիրուն, մոռացա Անատոլի Վլադիմիրովիչը, երբ դա ուսել մեկին հետաքրքիր է...

– Արդեն երեք ամիս է խաղաղ է Ղարաբաղում: Անսովոր է... Մի՞թե շարելի է հավատալ, թե խաղաղությունը հաստատվել վերջնականապես:

– Առանց հույսի ապրել չի կարելի: Խաղաղության համաձայնագիրը կնքված փորձ, ցանկացած նախաձեռնություն, բեկում Ղարաբաղում հաստատված, օգտակար է: Չեմ կասկածում, թե առավելություն հանգամանքի Ղարաբաղի հիմնահարցում, սեփական դեսպանություն կայացնելու խաղաղությունը հենց այնպես ընդունել, թեեւ Ղարաբաղը իր դժվար կացության անհրաժեշտ ծանր պայմանով փաստել է այդ իրավունքը: Բայց ինչ անես, երբ ենք արդյունք հասնում է բանից ընկել: Ղարաբաղցիներն ափսոսված են պաշտպանել այն, ինչ օրինականորեն իրենն է պատկանում ու ազգային մասնակից դա բացարձակ իրավունքն է: Ղարաբաղյան հարցը այդ կերպ լուծելու ցանկացած փորձ, իմ եւ ոչ միայն իմ կարծիքով այսօր անիմաստ է: Երկու կարծիք այստեղ չի կարող լինել: Ձենքը ձեռքին [illegible]

այստեղ, իրոք, նա մեր տարածաշրջանում իր շահերն ունի: Հետաքրքիր է, որ նրանք համընկնում են Հայաստանի շահերի հետ: Հայաստանն էլ այս տարիներին զիջեց, որ այս ուղղությամբ թե խաղաղական, թե ռազմական առումով առանց Ռուսաստանի աջակցության դժվար կլինի առաջ:

... Գեներալը լռեց: Կոչվեց «Աէրոֆլոտ» ծխախոտը, հետո, կարծես հիշավոր մի բան հիշելով ասաց.

– Հատկապես որ Ռուսաստանը քանի չխանգարեց, որ ավելի լավ քանդեն... Այ դուք, Անատոլի Վլադիմիրովիչ, զինվորական մարդ եք... Պրոֆեսիոնալ: Մեր բանակը տարածաշրջանում ամենաուժեղներից եք համարում, իսկ սպա հրամանատարական պաշտոնյաները հիմնականում համապատասխան կրթություն չունեն: Այդ կերպ ասած, այլ կրթությունը պրոֆեսիոնալ էր միայն մարտադաշտը: Ինքնակամ թե՞ փորձառ տղաներ են:

– Իմ, ռուսական կարծիքով, մեր բանակի հաջողությունների գրավականն այն է, որ տղաները սեփական միջոցներով չեն կռվել: Բայց սովորելն ուշ չէ ոչ ոքի, այդ թվում եւ ինձ համար: Եւ երբ մեր բոլոր գեներալները, պաշտպանական շրջանների հրամանատարները, տեղակալներն ստանան բարձրագույն զինվորական կրթություն ամենայնին, ավելի լավ չլինի կարծեմ: Ու նրանց մեծ մասը փորձառու տղաներ են, փաստ է: Նրանք լավ են համբերում եւ կազմակերպում զինված ուժերի համակարգում, [illegible]

– Ես հաճախ եմ լինում գյուղերում խրամատներում, բարձունքներում, հանդիպում տղաներին Շահումյանի շրջանի մերձակայքում, որոնց վրա հենված է բանակը: Ջանփանի տղաներն են: Պարզ, անշռայլ, համեստ: Նայում եմ նրանց ու ծաղում, սիրելիս, ախր ո՞րտեղի՞ց ուժ այսպես համբերություն... Նախանձում եմ նրանց: Բայց մեր հոգով մենք էլ վեր բարձրացավ, ինչ որ կոչված ասացավ ու սխալված է...

– Դա, զավակ, ոչ միայն զինվորներին է վերաբերում, այլ համազգային երեւույթ է:

– Հա, ինչի՞ մասին էի հարցնում: Կարծես բանակի կառուցվածքային փոփոխությունների մասին: Այս պատերազմի բնութագրերից կարեւորն այն գիտակցումն էր, թե մարդիկ ինչու են զենք վերցրել: Մինչ 1992-ի մայիսը բանակը, երբ այդ դեպքին իհարկե կար, այսօրվա բանակին հնարավոր նմանություն անգամ չուներ: Մարդիկ այն ժամանակ զենք էին վերցրել իրենց տունը, գյուղը, Ղարաբաղը, ի վերջո, հայոց հողերն ու շահերը պաշտպանելու համար: Իսկ մենք ձգտում էինք բոլորին ի մի բերել, որպեսզի հետո լինենք ղեկավարելը, որ միասնական կամքի ենթարկվեն, միեւնույն նպատակին ծառայեն: Աներեւակայելի ջանքերի շնորհիվ մենք չսկեցինք 92- [illegible]

կարծում, մեր զինվորները ձեզ սիրո՞ւմ են:

– Ի՞նձ: Ինչի՞ համար: Ես զգեստի բնավորություն ունեմ: Դե, դա արդեն շատ իմ կյանք խնդիրն է: Իսկ բանակի նկատմամբ իմ համակրանքը, հուսով եմ, փոխադարձ է:

– Նախորդ անգամ ասացիք, որ վարձկան չեք, որ ձեր երկիրն եք պաշտպանում: Ինչպե՞ս այս հողը ձերն եք համարում: Երբ այդպես է, ապա նաեւ պատասխանատու եք այս հողի վրա ապրող ժողովրդի ճակատագրի համար:

– Ասված իմ, երբ զենք եմ վերցրել, ուրեմն հենց այդպես է: Նախ, ես ՀՀ քաղաքացի եմ: Երեխաներս ու թոռներս ապրում են Ռուսաստանում... Երբ պատերազմն ավարտվի, կվերադառնամ Ռուսաստանի հանրապետություն կլինեմ: Ես խաղաղության ամենամեծի ջատագովն եմ: Ուեա ես այրում է հեռվում, որտեղ մարդ սպանում: Պատերազմը անմարդկային է, կեղտ է: Ես ամեն ինչի «սակեռական» գլխեմ... ուրեմն պատասխանատու եմ ժողովրդի առջեւ: Երբ մարդիկ ինձ վստահել են, ապա ուրիշ տարբերակ լինել չի կարող:

– Վաղո՞ւց եք Հայաստանում: Եւ, եթե գաղտնիք չէ, ինչպե՞ս հայտնվեցիք Ղարաբաղում:

– 1978-ից ծառայել եմ Հայաստանում տեղակայված 7-րդ բանակում: Շարքի օրերուսյալ բանակի ոչեն Ը... Հետո մեկնեցի Աֆղանստան, որտեղից նորից Հայաստան վերադարձա: Այդ բոլոր տարիներին ընտանիքս Երեւանում էր ապրում: 1992-ին ՀՀ պաշտպանության նախարարն ինձ հրավիրեց աշխատելու պաշտպանության հարցերով իր խորհրդականի պաշտոնում: Հետո առաջարկեց մեկնել Ղարաբաղ տեսնելու, թե ինչպես են այնտեղ կռվում: Մի երեք օրով ուղարկեց...

– Անատոլի Վլադիմիրովիչ, ձեր կարծիքով, զինվորականնե՞րը, թե խաղաղագետներն են վճռելու այս պատերազմի ելքը:

– Համենայն դեպս հիմա զինվորականներն են վճռում: Բայց մեր զինվորականները, փառք աստծո, խաղաղագետներին չեն խանգարում: Ինձ թվում է, որ Սամվելի բանակի հրամանատարի եւ Ռոբերտի (ԼՂՀ ՊՊԿ նախագահի) միջեւ [illegible]

ՄԱՐԻՆԵ ԲԱՐԽՈՒԴԱՐՅԱՆ

ԱՐԴՅՈՒՆԱԲԵՐՈՒԹՅՈՒՆ

Անկումը կասեցվել է, բայց հոգսերը շատ են

«Կասեցվել է արդյունաբերության անկումը, որի համար պայքարում էին, մեր աշխատակցին ասաց հանրապետության արդյունաբերության նախարարության էկոնոմիկայի եւ ֆինանսների գլխավոր վարչության պետ Բենիամին Մարկոսյանը: 1993 թ. վաղ վեց նախորդ տարվա մակարդակով: Այսօրվա վիճակով, ավելի ճիշտ 7 ամիսների արդյունքով, համադրելի գներով գերազանցել ենք նախորդ տարվա նույն ժամանակամիջոցի ծավալները մոտ 3 տոկոսով: Շատ որում, հունվար-փետրվարին էներգետիկ բարդությունները լրջորեն խանգարեցին առաջընթացին»: Կայունությունն ստեղծվել է գածր մակարդակի վրա, որ, դժվար չէ նկատել, վտանգավոր է: Այդ «փոքր հաջողությունները» վարչության պետը բացատրեց լեռնամետալուրգիական եւ ռադիոէլեկտրոնիկայի ճյուղերի տեղաշարժերով: Քանաքեռի ալյումինի գործարանը, Կապանի լեռնահարստացման, Ագարակի պղնձամոլիբդենային, Զանգեզուրի պղնձամոլիբդենային կոմբինատները, «Հրազդանմեքենա», «Ավիահամալիր» մեքենաշինական ձեռնարկությունները, «Երեւան» գիտաարտադրական, «Հայարդկաբել» արտադրական ձեռնարկությունները շուկաների արդյունքի են հասել: Վերջիններս թողարկել են 200 տոնից ավելի նոր արտադրատեսակ:

Ցավալիորեն շարունակում է եւ մնալ հաստոցաշինությունը: «Բարդությունն այն է, որ այս ճյուղին օդային ուղիները «հասնել» չեն կարող: Այն հիմնականում աշխատում է երկաթգծի եւ ավտոտրանսպորտի հետ»: Սա թե ինչու հաստոցաշինարարները փաստորեն գործում են «պահեստի համար»: Կոոպերացիաների բացակայությունը, էլեկտրակայանը եւ դեռեւս շուկային համակերպված, վարժված լինելն արգելակում են առաջխաղացումը, չնայած մի խանի գործարաններ տիրապետել են իրենց կարողությունները եւ արտադրանքը շուկա են դուրս բերում միայն տարադրամով (Չարենցավանի հաստոցաշինական, Երեւանի ֆրեզերային): Կիրովականի ճշգրիտ հաստոցների գործարանը դեռեւս չի արդարացնում սպասելիքները:

Քիմիայի եւ կենսատեխնոլոգիայի ճյուղը, որ նախորդ տարվա նույն ժամանակամիջոցի համեմատությամբ, համադրելի գներով հասել է 121 տոկոսի, վարչության պետը «հաջողություն» չի համարում, քանի որ նախորդ տարի այն զրեթե չի աշխատել: Այնպես որ համեմատական աճը «ավելի շատ թվացյալ է եւ հոգեբանական գործոնի արժեք ունի»: «Նաիրիտ» հումքը բերվեց դրսից՝ ծովով եւ ցամաքով (հասկանալի է, օդային ու ղին նորից բացակայում էր), իսկ նա ընդհատություն է տալիս արդյունաբերական մի ողջ համակարգի: «Պոլիվինիլացետատ» գործարանում շարունակվում են նավթամշակման գործարանի շինմոնտաժային աշխատանքները, դրանց ավարտումով հանրապետությունը միեւնույն հումքից կստանա անհրաժեշտ խանակի տարբեր տեսակի նավթամթերք:

Ելնելով իրական վիճակից եւ կյանքի թելադրած պայմաններից, ներքին շրջանում հոգ է տարվում մանր, պատրաստի արտադրանքի ստացման ուղղությամբ: Մանր արտադրանքի տեսակարար կշիռն աճել է 2-2,5 անգամ՝ շնորհիվ հումքի սեփական պաշարների օգտագործման եւ ձեռնարկությունների համագործակցության: Օրինակ, «Երազ» ավտոգործարանն այլեւս ավտոդողեր չի ստանում Յարոսլավլից, «Ավտոբեռնիկներ» նույն պես: Դրանով աշխատանքային նոր տարեր վիճակ է ստեղծվել նաեւ ավտոդողերի գործարանի համար: Յանրա պետության արդյունաբերական շատ ձեռնարկություններ իրենց գործունեությունը վերակառուցել են նոր պահանջներին համապատասխան: «Բազալտ» գործարանը, որ երբեք այդպիսի խնդիրներ չի ունեցել, այժմ կառավարում է էլեկտրական ջեռուցման սարքավորումների հավաքման գործը: Չարենցավանի «Կենտրոնաձույլ» գործարանի աշխատանքի շնորհիվ մոտ 90 տոկոսով կրճատվել է հանգույցների ներմուծումը դրսից, մինչդեռ մոտ անցյալում հաստոցաշինության եւ էլեկտրատեխնիկական արդյունաբերության համար արտադրանքի իրանները հիմնականում բերվում են դրսից: Բացառություն չկազմեց նաեւ Ջերմինկուսան հաստոցաշինականը:

ՅՈՒՐԻ ՍՈՒՔԻԱՍՅԱՆ

digitised by A.R.A.R.@

Ազգ միջազգային

ԱՆԿԱՐԱ

Փոփոխություններ Թուրքիայի արտաքին գործերի նախարարությունում

Մոսկվայում Թուրքիայի նախկին դեսպան Վոլկան Վուրալը փոխարտգործնախարար

Հայտնի է, որ Թուրքիայի վարչապետ Թանսու Չիլլերի և նախկին արտգործնախարար Հիքմեթ Չեթինի միջև առճակատումը, որն ի վերջո ավարտվեց վերջինիս պաշտոնանկությամբ, ծագել էր Չիլլերի վարչապետ դառնալուց անմիջապես հետո կադրային քաղաքականության պատճառով: Այսպես, նոր վարչապետն արտգործնախարարի առաջին տեղակալի պաշտոնում ցանկանում էր տեսնել փորձված դիվանագետ, Մոսկվայում Թուրքիայի նախկին արտակարգ և լիազոր դեսպան Վոլկան Վուրալին, որը հայտնի է հայ հասարակությանը իր քաղաքական նկրտումներով ակտիվ մասնակցությունից: Այս նշանակմանը Չեթինի ցուցաբերած համառ դիմադրությունը ծնունդ էր տվել տևական առճակատման կառավարության և արտաքին գործերի գերատեսչության միջև, որի հետևանքով վարչապետն անուղղակի ձևով հետաձգել էր դեսպանների մասին որոշման ընդունումը՝ ճգնաժամային վիճակ ստեղծելով նախարարությունում:

Եվ ահա նոր նախարար Սոյսալի առաջին քայլերից մեկը եղավ այս անհամաձայնության հարթահարումը: Ինչպես տեղեկացնում է «Հյուրիյեթ» թերթը սեպտեմբերի 7-ի համարում, արտգործնախարարի առաջին տեղակալի պաշտոնում Վոլկան Վուրալի նշանակվելու հարցն արդեն վճռված է: Այս զիջման դիմաց վարչապետը Սոյսալին լիակատար ազատություն է տալիս դեսպանների նշանակման և իր թիմը կազմելու հարցում: Սպասվում է, որ շուտով Սոյսալը փոփոխություններ կիրականացնի նաև նախարարության ներքին կառուցվածքում՝ բարձրացնելով գլխավոր վարչությունների դերը և բաժնի վարիչների կարգը: Արտգործնախարարի նախկին առաջին տեղակալ Օզդեմ Սանբերկը նշանակվել է Մեծ Բրիտանիայում Թուրքիայի դեսպան և արդեն հավակնում է ճանապարհները:

Այս գործընթացում մեզ անմիջապես հետաքրքրում է նաև շախմատային մի այլ քայլ՝ Սանբերկի տեղակալներից Բիլգին Ունանի մոտ ժամանակներս Մոսկվայում Թուրքիայի արտակարգ և լիազոր դեսպան նշանակման հնարավորությունը: Այս անունը թերևս ոչինչ չի ասում հայ ընթերցողին, սակայն Ունանը հենց այն դիվանագետն է, որն անմիջականորեն մասնակցել է վերջին տարիների հայ-թուրքական երկխոսությանը, ավելին՝ եղել է այս հարցում թուրքական տեսակետի ճարտարապետներից: Եվ մեկն այն երկուսից թուրք դիվանագետներից, ովքեր եղել են Երևանում: Անցյալ ամիս դեսպան Վուրալն անմիջականորեն ենթարկված էր հենց Ունանին և նրանից կարգադրություններ ստանում, այժմ դերերը փոխվում են: Ինչ չէ, թուրքական արտաքին քաղաքականության երկու կարևորագույն պաշտոններին նախկին ԽՍՀՄ հանրապետությունների, մասնավորապես Հայաստանի հետ հարաբերություններում ակտիվ դեր խաղացած երկու անձնավորությունների նշանակումը, անհնար հավանականությամբ, պատահական չէ: Դա վկայում է այն մասին, որ ներկայումս, երբ հայ-ադրբեջանական հակամարտությունը թևակոխել է նորովի փուլ, և առաջին պլան են մղվել Ղարաբաղի հետագա ճակատագրի որոշմանն ուղղված քաղաքական բանակցությունները, Անկարան ուժեղացնում է իր դիվանագիտական ակտիվությունը հենց Մոսկվայում, որտեղ վճռվում է թե Ղարաբաղի և թե անդրկովկասյան տարածաշրջանի հետագա բախտը: Կարելի է չկասկածել, որ Թուրքիան կանի հնարավոր ամեն բան Ադրբեջանի շահերն այս փուլում ևս պաշտպանելու համար: Այս ենթատեքստում պետք է գնահատել նաև նոր արտգործնախարար Մումթազ Սոյսալի սեպտեմբերի 10-ին Բաքու կատարած հանկարծակի այցը, որի ընթացքում նա ոչ միայն մանրամասն տեղեկություններ է ստացել Ադրբեջանի նախագահից Մոսկվայում կայացած Տեր-Պետրոսյան-Ալիև հանդիպման մասին: Գտնվելով Բաքվում, Սոյսալը մեկ անգամ ևս արար աշխարհին հայտարարեց, որ Թուրքիան շարունակում է մնալ և կմնա Ադրբեջանի կողքին: Չի բացառվում նաև դիվանագիտական գործունեության ակտիվացումը Երևանի և Անկարայի միջև:

ՄՈՒՐԱՏ ՌՈՖՅԱՆ

ԻՐԱՆ

Իրանը կոչ է անում սահմանափակել սպառազինությունների ներհոսքը Մերձավոր Արևելք

«Ազատություն» ռադիոկայանը, վկայակոչելով արեւմտյան հետախուզական գործակալություններ, հայտնում է, որ Իրանը համագործակցում է այլ պետությունների հետ կատարելագործելու մի հրթիռ, որի հասանելիության շրջագիծը կծածկի գրեթե ողջ տարածաշրջանը:

Դժվար է ստուգել այդ տեղեկությունները, սակայն պարզորոշ է, որ Իրանը արդիական ինքնաթիռներ եւ 2 սուզանավ է գնել Ռուսաստանից, սերտ համագործակցություն ունի Չինաստանի հետ եւ մինչեւ վերջերս զենք էր գնում Հյուսիսային Կորեայից: Բայց ըստ երեւույթին Իրանը այժմ դիվանագիտական հարձակողական արշավի է դիմել՝ մերժելու իր դեմ կատարված ամբաստանությունները եւ միջազգային համայնքին համոզելու, որ նախ՝ ինքը չի սպառազինվում եւ ապա՝ տարածաշրջանի սպառազինման գլխավոր պատասխանատուները զենք արտադրող եւ վաճառող մեծ պետություններն են: Իրանի այդ արշավի լավագույն արտացոլումը արտգործնախարար Վելայաթիի ելույթն էր Ժնեւում, որ նա ՄԱԿ-ի սպառազինման խորհրդաժողովում կոչ արեց, որ Միջին եւ Մերձավոր Արեւելքում անվտանգության համաձայնագիր կնքվի եւ արգելվեն զանգվածային բնաջնջման բոլոր տեսակի զենքերը: Նա սպառազինությունների աճի համար մեղադրեց զենք վաճառող պետություններին ու, բերելով ակնարկելով Իրանի դեմ կատարված ամբաստանությունները, ասաց, որ այդ պետությունները կեղծ լարվածություն են առաջացնում, որպեսզի զենք վաճառեն տարածաշրջանի երկրներին: Երկարատեւ կայունություն հաստատելու համար նա առաջարկեց մի ծրագիր կազմակերպել, ուր նախ եւ առաջ տարածաշրջանի երկրները հանձն կառնեն հրաժարվել զանգվածային բնաջնջման զենքերից եւ մեխանիզմներ կհաստատեն երաշխավորելու այդ զենքերի ամբողջական վերացումը տարածաշրջանից: Սովորական զենքերի կապակցությամբ Վելայաթին առաջարկեց կրճատել ռազմական հատկացումները եւ սահմանափակել արտաքին աղբյուրներից սպառազինության ներմուծումը: Ըստ նրա, 1990 թ. Պարսից ծոցի ճգնաժամը այնպիսի հոգեբանական մթնոլորտ է ստեղծել, որ տարածաշրջանի երկրները խենթաբար զինվում են: Պարսից ծոցի արաբական երկրները, օրինակ, տարեկան 40 մլրդ. դոլարի զենք են գնում, նշեց Վելայաթին: Իսկ Իրանը ոչ միայն կրճատում է իր ռազմական բյուջեն, այլեւ հետզհետե դադարեցնում է ռազմական արդյունաբերությունը: Ըստ Լոնդոնյան ոսու գործակալության, դրանցից մի քանի օր առաջ այդ մասին արտահայտվել էր նաեւ Իրանի ռազմական արդյունաբերության ղեկավարը, որը հայտնել էր, թե երկրի ռազմական գործարանների 45 տոկոսը այժմ ոչ ռազմական ապրանքներ է արտադրում: Իրանի արտգործնախարարի ելույթը յափանուն էր իր բովանդակությամբ. նա սպառնալիք չհնչեցրեց մյուս պետությունների հասցեին, այլ ջանաց փարատել Իրանի մասին գոյություն ունեցող կասկածները: Թե ինչու է Իրանը այդպես վարվում, դժվար է ասել:

Սակայն հնարավոր է, որ իր տնտեսական տագնապի պատճառով Իրանը գոհ չէ սպառազինությունների մրցավազքից: Ի վերջո, արաբական պետությունների կամ Իսրայելի համար ավելի հեշտ է արդիական զենքեր ձեռք բերել, իսկ Իրանը ստիպված է նյութական մեծ զոհողություններ կատարել նրանց հետ հավասար մնալու համար: Մյուս կողմից, եթե այդ փոքր պետությունները կրճատեն իրենց ռազմական հատկացումները, ապա Իրանը իր 60 միլիոնանոց բնակչությամբ մեծ առավելություն ձեռք կբերի:

Դժվար է ակնկալել, որ տարածաշրջանի լարված մթնոլորտում հնարավոր կլինի սահմանափակել սպառազինությունը կամ արգելել զանգվածային բնաջնջման զենքերը:

ԼՏ

ՀԱՄԱՌՈՏ

Բելգրադ. կհանվե՞ն պատժամիջոցները հաջորդ շաբաթ

ՄՈՍԿՎԱ, 12 ՍԵՊՏԵՄԲԵՐ, ԻՏԱՌ-ՏԱՍՍ: Բելգրադի նկատմամբ պատժամիջոցների կասեցումը կարող է սկսվել արդեն հաջորդ շաբաթ: Այդ մասին թղթակիցներին տեղեկացրել է ՌԴ ԱԳՆ փոխնախարար Վիտալի Չուրկինը: Նրա խոսքերով, մոտ օրերս ՄԱԿ-ի անվտանգության խորհուրդը հատուկ բանաձեւ կընդունի, որով կթեթեւացվի Դաշնային Հարավսլավիայի դեմ գործող էմբարգոն: Դրա հետագա վերացումը ուղղակիորեն կապված կլինի այն բանի հետ, թե որ ձեւով կպատասխանի Բելգրադը Բոսնիայի սերբերի կողմից միջազգային խաղաղության ծրագրի ընդունմանը: Միաժամանակ ՄԱԿ-ի ԱԽ-ն հակված է ավելի խստացնել պատժամիջոցները Բոսնիայի սերբերի նկատմամբ:

Կուբացիների բողոքի ցույց Գուանտանամոյում

ՎԱՇԻՆԳՏՈՆ, 12 ՍԵՊՏԵՄԲԵՐ, ԻՏԱՌ-ՏԱՍՍ: Գուանտանամոյի ամերիկյան ռազմակայանում գրանցվել է տեղի փախստականների ավանում գտնվող կուբացիների բողոքի ցույց: Ինչպես կիրակի օրը հաղորդել է ԱՄՆ-ի պաշտպանության նախարարությունը, մոտ 2500 կուբացիներ դուրս են եկել վրանային ճամբարի սահմանային փշալարերից անդին եւ ցրվել կայանի ռազմական օբյեկտների ուղղությամբ: Մեկուսի ժամից նրանց դեռեւս մեծամասնությունը վերադարձվել վրանային ավան՝ ռազմական ոստիկանության ուղեկցությամբ: Հուզումների ընթացքում երկու կուբացի թեթեւ վիրավորվել են: Այս ելույթի պատճառն է հանդիսացել Կուբայի եւ ԱՄՆ-ի միջեւ ձեռք բերված պայմանավորվածությունը կուբացի փախստականների վերաբերյալ:

«ՆԱԻՐԻ - ՏՈՒՐԻՍՏ»
ՖԻՐՄԱՆ
ՀՐԱՎԻՐՈՒՄ Է ՃԱՆԱՊԱՐՀՈՐԴՈՒԹՅԱՆ
ԵՐԵՎԱՆ - ՎԱՐՇԱՎԱ - ԵՐԵՎԱՆ
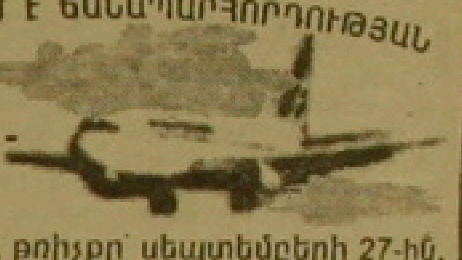
երթուղով, 4 օր, թռիչքը սեպտեմբերի 27-ին, այնուհետև յուրաքանչյուր երեքշաբթի
ԵՐԵՎԱՆ - ԲՐԵՍՏ - ԵՐԵՎԱՆ
երթուղով, թռիչքը սեպտեմբերի 26-ին և հոկտեմբերի 7-ին:
Arina
Մանրամասն տեղեկությունների համար դիմեք՝
«Էրեբունի-1» հյուրանոց, ս. 430, 457 և 460, հեռ. 560-494, 580-540
«Անի» հյուրանոց, ս. 617 և 328, հեռ. 594-617, 594-328, 652-862

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ԲԱՑ ՀԱՄԱԼՍԱՐԱՆ
Հայկական բաց համալսարանը (ՀԲՀ) շարունակում է 1994-95 ուսումնական տարվա ընդունելությունը նախապատրաստական բաժանմունքում:
Նախապատրաստական բաժանմունքում ունկնդիրները պատրաստվում են ինչպես ՀԲՀ, այնպես էլ այլ բուհեր ընդունվելու համար: Բաժանմունքի ունկնդիրները կարող են ուսումնասիրել հետևյալ առարկաները՝
■ ճարտարապետական ... մասնագիտությամբ. գծանկար, գունանկար, ... հայոց լեզու և գրականություն.
■ միջազգային իրավագիտություն, միջազգային ... օտար լեզուներ ... հայոց լեզու և գրականություն, հայոց պատմություն, օտար լեզու.
■ ... մասնագիտությամբ. մաթեմատիկա, հայոց պատմություն, հայոց լեզու և գրականություն:
Նախապատրաստական բաժանմունքի ունկնդիրները ... ՀԲՀ:
Պարապմունքները ... ժամը 15-19-ը:
Մեր հասցեն՝ Երևան, Սայաթ-Նովայի փող. 17, Պուշկինի անվ. դպրոց, 3-րդ հարկ, նախապատրաստական բաժանմունքի ընդունող հանձնաժողով:
Լրացուցիչ տեղեկությունների համար զանգահարել 58 08 01, 58 79 54 հեռախոսներով (ժամը 15-ից հետո).

ԱՌԱՋԻՆ ՀԱՄԱՀԱՅԿԱԿԱՆ ԲԱՆԿ
3 տարվա աշխատանքային փորձ
ՀՀ Կենտրոնական բանկի կողմից տրված №09001 արտարժութային արտոնագիր
Առաջարկում ենք բանկային բոլոր տիպի ծառայություններ ֆիզիկական և իրավաբանական անձանց
➤ Կարճաժամկետ և երկարաժամկետ վարկերի տրամադրում անշարժ գույքի և թանկարժեք զարդերի գրավի դիմաց
➤ Արտարժութային հաշիվների բացում և սպասարկում
➤ Անկանխիկ ավանդների ընդունում իրավաբանական անձերից դրամով և տարադրամով
➤ Կանխիկ ավանդների ընդունում
➤ Ներքին արտարժութային շուկայում տարադրամի առք ու վաճառքի գործառնություններ
ԸՆՏՐԵՔ ԱՊԱՀՈՎԸ
FPAB
FIRST PANARMENIAN BANK
Երևան, Զավյան 8, հեռ. 583-114

digitised by A.R.A.R.@

ԱԶԳ

ՄՇԱԿՈՒՅԹ

Մեր շարքերից բացակայում են նրանք, ովքեր Հայաստանից մեկնել են աշխարհի տարբեր կողմեր կամ ինչ-որ տեղ աշխատում են պայմանագրով, մնալով Հայաստանի քաղաքացիներ, բայց իրենց ջանքերն ու տաղանդը գործադրելով ուրիշ ազգի բարօրության: •

Այստեղ մնացողները տարանջատված են, համենայնդեպս, այդպես է Կոմպոզիտորների միությունում: Խոսաբանչ ծննդը մարդկանց տեսակետներն բաժանում է միմյանցից: Կրակին սանս կանգ է առնում, մինչդեռ արվեստում հենց այս ս-րտեղ ինքը նախապայման է առաջադիմության:

Մեծ արվեստագետը միշտ էլ ուսուցիչ է, նույնիսկ երբ ինքը չի դասավանդում: Այդպիսին էր Շոստակովիչը, որը երբեք կոմպոզիցիա չդասավանդեց: Եվ այդպիսիները շատ են: Բայց կային Խաչատրյանի նման արվեստագետներ, որոնք իրենց մանկավարժական գործունեությունը համարում էին ստեղծագործության համահավասար և իրենց աշակերտների դասերը փնտրում ուրիշների ստեղծագործության մեջ, իսկ գտնելու դեպքում ուրախանում էին:

[illegible]ների, երաժիշտների հանդեպ իր [illegible] արտացոլում այդ դարաշրջանը, ամենքի համար անհրաժեշտ կանոնը: Նա չի մեկնում այն տեղ, որտեղ կարող էր ապրել հանգիստ ու խաղաղ, ճանաչված սեփական ստեղծագործության հանդեպ ուշադրությամբ: Ոչ, նա մեզ հետ է, գալիս է Կոմպոզիտորների միության ժողովի և ուշադիր, մինչև վերջ լսում անվերջանալի վիճաբանություններն ու խոսակցությունները:

Եվ զարմանում եմ տեսնում, թե ինչպես միության մեկ ուրիշ անդամ՝ ինչ հայտնի կոմպոզիտոր՝ և

Կոմպոզիտորների համագումարին ընդառաջ

Ստեղծագործական միությունը պե՞տք է ապրի

Այս տարվա աշնանը բոլոր երևույթին փնտրական կլինի Հայաստանի ստեղծագործական միությունների կյանքում: Դրանք գտնվում են ճգնաժամում, և դա բնական է ներկա քաղաքական և սոցիալական պայմաններում: Կարելի է ասել, որ ավերածության է գտնվում և ամբողջ ժողովուրդը:

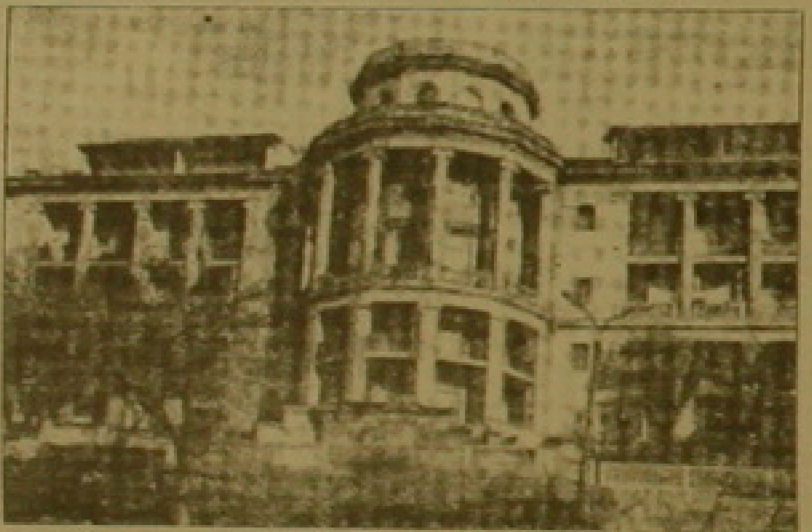

շունչ ու ծնունդ են հարուստ բերքի ժամանակը:

Կոմպոզիտոր կարո՞ղ է արդյոք ստեղծագործական նոր նախագծեր կամ ծրագրավորումներ ունենալ, երբ չի իրականացել նախկինում արվածը: Կարող է, բայց միայն որոշ ժամանակ: Միևնույն է, այդ մեկուսացման մեջ առկա է անկման ախտանիշ միտում: Անհնար է անվերջ ստեղծագործել՝ չունկնդրելով սեփական ստեղծագործությունները, չլսելով դրանց առաջացրած արձագանքը: Վրա է հասնում կասկածների, դժվար հաղթահարելի տրամադրությունների, սեփական ստեղծագործության ավելորդության զգացման ժամանակը, որը խանգարում է արվեստագետին, և նա վերջ ի վերջո վայր է դնում գրիչը:

Հենց այս միայնությունից է զերծ պահում արվեստագետին միությունը, միավորումը, որտեղ նա գործընկերների հետ իրեն զգում է ասես մի մեծ ընտանիքում: Թե սկսնակը և թե հայտնի վարպետն այստեղ գտնում են իրենց տեղը: Իսկ երբ ստեղծագործական միությունը կյանքն այնպես է կազմակերպում, որ յուրաքանչյուր կոմպոզիտոր մասնակցում է երաժշտական մշակույթի ընդհանուր զարգացմանը, սկսվում է առավել արգասավոր ժամանակաշրջան:

Կարող է հարց ծագել. մեծ ու ճանաչված վարպետին պե՞տք է արդյոք այդ ստեղծագործական միավորումը: Պատկերացնենք, որ շատ է պետք: Իր անփոխարինելիությամբ մեծամասնությունից բարձր գտնվելով, նա, սակայն, ոչ միայն չի կտրվում իր գործընկերներից, այլև նրանց հետ իր կապն ավելի ուժեղ է զգում: Երբ նա իրոք մեծ է, իր աշխատանքն արտացոլված է տեսնում սկսնակ կամ ստեղծագործական վարպետության գագաթներին բարձրացող կոմպոզիտորների տաղանդի երկերում: Մեծ արվեստագետը միշտ պետք է իր աշխատանքի դասերը տեսնի ոչ միայն տպագրված գրքի, հրատարակված նոտաների կամ կատարված ստեղծագործության, այսինքն ստեղծագործության վերջնական արդյունքի տեսքով, այլև ազգային արվեստի ընդհանուր զարգացման մեջ.

Ստեղծագործական միությունը խանձարուր դարի մեծ գյուտն է: Արվեստագետները միշտ ձգտել են միավորման տարբեր ձևերի: Այժմ էլ բոլոր երկրներում չէ, որ կան ստեղծագործական միություններ, բայց կան նաև շատ ու շատ այլ միավորումներ, որոնք միություն չեն կոչվում, բայց աջակցում, միավորում են կոմպոզիտորներին, որոնք զբաղվում են հարուստ հրատարակչություններին, համալսարաններին առընթեր և այլն: Դրանք ստեղծում են ինչ-որ շարժում, ավանդույթ, ուղղություն, որն անխզելիորեն միահյուսվում է ժամանակի պատմական հոլովույթին:

Այո, հենց պատմության զգացումն է մարդու ամենաարգասավոր զգացողությունը: Դա ոգեշնչում է այն արվեստագետներին, որոնք ձգտում են ապրել ու զարգանալ իրենց մեծ ու փոքր. Ոչ թե շատ հայտնի, բայց միասնական ընկալվող իրենց գործընկերների սերտ շրջանակում, [illegible] ու իրենց զբաղվում են այն գործով, որին գործընկերները նվիրել են կյանքը:

Եվ երբ ես նայում եմ [illegible] Ալեքսանդր Հարությունյանին ակադեմիկոս կոմպոզիտորին, որի ստեղծագործությունները լույս են տեսնում աշխարհի ամենահեղինակավոր հրատարակչություններում, կատարվում լավագույն բեմահարթակներում լավագույն երաժիշտների կողմից, մտածում եմ, որ նա միավորում է մեզ, և աշակերտների, գործընկեր-

բարձրաստիճան պաշտոնյա, ի լուր ամենքի հայտարարում է, թե այսինչ կոմպոզիտորի երգը համար միության տարեն բնորոշելով, որ միությունն ավելորդ է: Պետակա՞ն է արդյոք այդ ոճական գործչի մտածողությունը և արդյո՞ք նա չհասկացավ սեփական անբարենպաստությունը:

Այսպիսով, Կոմպոզիտորների միությունն այսօր շարունակում է իր կյանքը և, համոզված եմ, առաջացնում կամրջի իր դերերը: Այն հարկավոր է բոլոր նրանց, ովքեր այսօր մտածում են երաժշտության խնդիր յուրահատուկ արվեստի չափանիշներով, որը պահանջում է ոչ միայն բուռ ու գրիչ, այլև արտադրողներ, կատարողներ, ունկնդիրներ:

Կոմպոզիտոր-կատարող-ունկնդիր եռյակի մեջ է երաժշտության կյանքն ու զարգացումը: Իսկ հայկական երաժշտությունը բավական ներկայացուցչական է և ուժեղ է կոմպոզիտորների նույնիսկ ուժեղ ստեղծագործական միություն ունենալու համար:

Այսօր չկա ֆինանսավորման այն մեխանիզմը, որը նախկինում պահպանում էր միության հեղինակավոր կյանքը: Բայց կան նախաձեռնություններ, միավորվելու և մեկտեղ լինելու ցանկություն: Եվ ես վստահ եմ, որ հենց այդ գործոնները նոր ուժերով դարս կբերեն Հայաստանի կոմպոզիտորների միության կյանքը:

ՄԱՐԳԱՐԻՏ ՌՈՒԽԿՅԱՆ

ԼՈՒՅՍ Է ՏԵՍԵԼ

Նեղ դռնով՝ դեպի մեծ աշխարհ

«Նեղ դուռը» վերնագրով, առաջին անգամ հայերեն, լույս է տեսել ֆրանսիացի հռչակավոր գրող, Նոբելյան մրցանակի դափնեկիր (1947 թիվ) Անդրե Ժիդի գրքույկը: Զետեղված են «Նեղ դուռը» վիպակը՝ Աննա Հակոբյանի թարգմանությամբ, և «Դավթի մասին տրակտատ»՝ Աննա Հակոբյանի և Միքայել Դանիելյանի թարգմանությամբ:

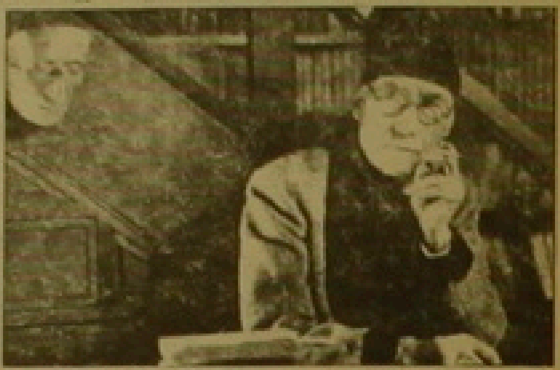

Աննա Հակոբյանը հայտնի է նաև որպես 70-ականների հայաստանյան շախմատի առաջնության բազմակի չեմպիոնուհի (սպորտի վարպետ է): Ֆրանսիական գրականությունից նրա առաջին թարգմանությունները լույս են տեսել «Գարուն» ամսագրում (Մալարմե, Քամյու և այլն): 1991 թվականին ամսագրի «Արդյուն» հրատարակչությունը նրա թարգմանությամբ հրատարակեց Արթյուր Ռեմբոյի արձակ բանաստեղծությունների ժողովածուն, այնուհետ՝ Սեն Ժոն Պերսի «Ծովեզերքները» և Քամյուի «Օտարը», «Երջանիկ մահը»: Վերջին գործի թարգմանությունը Հայաստանում լույս տեսավ Ֆրանսիայում բնագրի առաջին անգամ հրատարակումից հիսուն տարի անց (ի դեպ, Քամյուի հրատարակման հարցում օժանդակել է Հայաստանում Ֆրանսիայի դեսպանատունը): Դժբախտաբար, գիրքն ունի տպագրական [illegible], և լուրեր են պտտվում, որ պատվիրատուն մեղադրություն ունի [illegible] պատասխան օղակներին՝ գրքի վաճառքը դադարեցնելու խնդրանքով:

«Ծովեզերքների» թարգմանությունից և լույս ընծայումից հետո, Ֆրանսիայի մշակույթի նախարարության և Սեն Ժոն Պերս գիտական կենտրոնի հրավերով Աննա Հակոբյանը մի քանի ամիս եղավ Էքս ան Պրովանսում՝ վերադառնալով Պերսի «Անաբասիս» և «Գովեստներ» ժողովածուների թարգմանությամբ, ինչպես նաև «Սեն Ժոն Պերսի բանաստեղծական համակարգի թարգմանական դժվարությունները» դոկտորական թեզի թեմայով: Անդրե Ժիդի ստեղծագործության թարգմանության գործն սատնձնելու միտքը ծագել է Ֆրանսիայի մշակույթի նախարարությանը, հրատարակչությանն աջակցել է Հայաստանում Ֆրանսիայի դեսպանատան մշակույթի գծով կցորդ Պատրիկ Տոնաթեյանը: «Նեղ դուռը» գրքույկի թարգմանությամբ Աննա Հակոբյանը և Միքայել Դանիելյանը սեփական ուժերով հիմք դրեցին «Ա և Մ» հրատարակչության, որի նպատակը ֆրանսիական գրքի, գրականության տարածումն ու [illegible] է:

Միքայել Դանիելյանը հայտնի լրագրող է, «Էկսպրես խրոնիկայի» թղթակիցը: «Լրագրողական հակումներս, որոնց դրսևորման համար Հայաստանի լրագրությունն այնքան էլ պարարտ հող չէ, կարողանում եմ բանեցնել հրատարակչության օգտին»:

Ռ. Խ.

ՄՇԱԿՈՒԹԱՅԻՆ ԱՇՈՒՆ

«Թնդանոթները լռել են, մուսաները խոսում են»

Մշակույթի հայկական ֆոնդի նախաձեռնությամբ հանրապետության ստեղծագործական միությունների, մշակութային օջախների և պաշտպանության նախարարության հետ անցկացվող «Մշակութային աշուն» փառատոնի ծրագրով, որն սկսվել է սեպտեմբերի 1-ին, ուրբաթ օրը, Հայաստանի գրողների միության դահլիճում տեղի ունեցավ [illegible] ցերեկույթ և գրական-գեղարվեստական երեկո: Այն ներածական խոսքով բացեց մշակույթի հայկական հիմնադրամի նախագահ, բանաստեղծ, գեղանկարիչ Արմեն Ալվազյանը: Հանդես եկան պաշտպանության փոխնախարար Ասլանդասար Պետրոսյանը, Գրողների միության նախագահ Սոսի Հարությունյանը, երգահան Վլադ Գրիգորյանը, բանաստեղծներ Լևոն Բլբուլյանը, Վաղինե [illegible]յանը, Վահան Վարդանյանը, Հովիկ Կարճիկյանը, դերասաններ Յուրի Ամիրյանն ու Ժենյա Ավետիսյանը, լեգենդար կոմանդոս Արկադի Տեր-Թադևոսյանը: Նրանց և ուրիշների խոսքում, ինչպես նաև ստեղծագործության մեջ, ընդգծվում էր մի միտք. «Թնդանոթները լռել են, մուսաները խոսում են»: Հանդես եկան բազմաթիվ կատարողներ և պատանի ստեղծագործողներ, մշակույթի ֆոնդի տաղանդավոր երեխաներ, հիշեցին հին ու նոր երգեր: Այցելուները մեծ հետաքրքրությամբ դիտեցին Սամվել Մարությանի և Վահրամ Հարությունյանի ինքնատիպ և գրավիչ գեղանկարները:

Գ. Մ.

ՄՇԱԿՈՒԹԱՅԻՆ ԱՇՈՒՆ ՓԱՌԱՏՈՆԸ ՇԱՐՈՒՆԱԿՎՈՒՄ Է

■ Այսօր, ժամը 15-ին, Կամերային երաժշտության տանը տեղի կունենա Մշակույթի հայկական ֆոնդի կրթաթոշակառուների և հրավիրված ընտրյալ երեխաների համերգը: Ծրագրում կընդգրկվեն դասական նկարիչների ստեղծագործություններ: Մուտքն ազատ է:

■ Սեպտեմբերի 20-ին Երևանի Նկարչի տանը կբացվի «Մշակութային աշուն» մեկական աշխատանքի ցուցահանդեսը, որտեղ ներկայացված ստեղծագործությունները այնուհետև կվաճառվեն աճուրդով: Արվեստագետներին, հավաքորդներին խորհուրդ կտայինք նախապես ընտրություն կատարել՝ հաջորդ օրերին տեղի ունեցող աճուրդին և ցուցահանդես-վաճառքին մասնակցելու համար:

■ Սեպտեմբերի 21-ին, ժամը 15-ին, ժողստեղծագործության տանը տեղի կունենա ինքնուս ստեղծագործողների աշխատանքների ցուցահանդեսի բացումը:

■ Սեպտեմբերի 21-ին տեղի կունենա Նկարչի տանը ցուցադրված աշխատանքների հեռուստատեսային աճուրդ:

Բոլոր գրողներին, արվեստագետներին, ընթերցողներին, արվեստասերներին, հայ մշակույթի պահպանման ու զարգացման համար մտահոգված մարդկանց հրավիրում ենք ակտիվորեն մասնակցելու «Մշակութային աշուն» փառատոնին՝ ապահովելով ոչ միայն անհրաժեշտ միջոցներ, այլև նվիրատվությունների սահմաններում աջակցելով Մշակույթի հայկական ֆոնդի հաստատմանը:

Մշակույթի հայկական ֆոնդի հաշվի համարը՝ 700840, կոդ 370101401, թղթ. հաշիվ 400167001, ք. Երևան, Հայէքսպորտբանկ

Ձեր դրամական ներդրումների շնորհիվ Մշակույթի հայկական ֆոնդը ավելի ակտիվ ու լիարժեք կօգտագործի իր հնարավորությունները մեր տաղանդավոր գրողներին ու արվեստագետներին, պատանի ստեղծագործողներին նեցուկ լինելու գործում:

ՀԱՄԱՌՈՏ

Տոնահանդես Անկախության օրվա առթիվ

Սեպտեմբերի 21-ին Անկախության օրվա առթիվ, ճաշ խորհրդի մշակույթի վարչությունը մայրաքաղաքում կկազմակերպի տոնահանդես: Այն կսկսվի Երևանի տարբեր թաղամասերի զբոսայգիներից, որտեղ ելույթ կունենան ինքնագործ գեղարվեստական խմբեր, լարախաղացներ, մանկական համույթներ: Իսկ երեկոյան ժամը 18-ից տոնախմբությունն կսկսվի Հանրապետության հրապարակում: Հանդես կգան թիվ 11 մշակույթի տան Աննա և Հրայր Հովհաննիսյանների [illegible]վան պարային համույթը, «Հայեր» փոփ-շոու խումբը, Հայաստանի պարարվեստի պետական համույթը և «Երևան» պետական փողային նվագախումբը: Երեկոյան երգող ճաշրվանները կհնչեցնեն Հայաստանի Հանրապետության պետական հիմնը:

ՓԻԱՏ

Ժորժ Պոմպիդուի կենտրոնի ֆիլմերը Երևանում

Հայաստանի ազգային ֆիլմադարանի նախաձեռնությամբ նոյեմբերին Երևանում տեղի կունենա ֆրանսիական կինոարվեստի լավագույն ստեղծագործությունների ցուցադրում: Մայրաքաղաքի կինոսիրողները հնարավորություն կունենան դիտելու Ժորժ Պոմպիդուի կենտրոնի հավաքածուից ընտրված ֆիլմեր: Բացի այդ, կանցկացվի արվեստի մասին ֆրանսիական ֆիլմերի փառատոն, որի ընթացքում կցուցադրվեն 60 ֆիլմեր՝ աշխարհահռչակ նկարիչների, երգահանների, երաժիշտների մասին:

ՓԻԱՏ

digitised by A.R.A.R.@

Մարզական

ԱՐԱԳ, ԲԱՐՁՐ, ՈՒԺԵՂ

Հայաստանի ԱՕԿ-ը հովանավորների խիստ կարիք ունի

ՍՈՒՐԵՆ ԲԱՂԴԱՍԱՐՅԱՆ,
Փարիզ-Երեւան

…ՕԿ-ի հիմնադրման 100-ամյակի …ձնվիրությունների, որոնք տեղի ու…ցան Փարիզում, մասնակցեցին …ւսե մեր հանրապետության 3 ներ…կայացուցիչներ. ՀՀ ազգային օլիմ…պիական կոմիտեի նախագահ, ՀՀ …պորտի…ի պետ Ալեքսանդր …ֆիսիանը, ՀՀ ԱՕԿ-ի գլխավոր …արտուղար Հարություն Ցախոյանը …դարձերն ու ներկայացուցիչները, նախագահ Խուան Անտոնիո Սամարանչը։ Ամեն ինչ նախապես ծրագրված էր։ Նշույթները հիմնականում նվիրված էին Լիլեհամերի ձմեռային օլիմպիադային եւ 1996 թ. Ատլանտայում կայանալիք ամառային օլիմպիական խաղերին։ Առանձին նշույթներ նվիրված մարզիկների առողջության, արգելված դեղամիջոցներ օգտագործած մարզիկների բժշ…

…ւ ժնևի ՄԱԿ-ի կազմակերպությունում Հայաստանի ներկայացուցիչ Ալես Մելիք-Շահնազարովը, ո…ր նաեւ ՀՀ ԱՕԿ-ի «Ազնիվ խաղ» …ճի նախագահն է։ Պարոն Ա… …անյանին հանդիպեցի Փարիզի …րխարձաններից Իսի լե Մուլինոյի …արգարանում, երբ մրցում էին եւ…րոպայի առաջնությունը նախա…պատրաստվող Հայաստանի ֆուտբոլի …ավաքականը եւ տեղի թիմը։ Այս …ն ինչ ոլորտից ՀՀ ԱՕԿ-ի նախա…ահը. «Կոնգրեսի աշխատանքներն …նցկացվեցին անչափ բարձր մա…կարդակով։ Նրանք էին ԱՕԿ-ի ան…ամ գրեթե բոլոր երկրները, ԱՕԿ-ն…ի նախագահները, նրանց խորհո…

կոմիտեի հետ ունեցած առնչությունները, բազմաթիվ կապակցված հանդիպումներ վերաբերյալ։

Մենք բազմաթիվ հանդիպումներ ունեցանք տարբեր ԱՕԿ-ների նախագահների եւ նրանց պատվիրակությունների հետ, մասնավորապես զրույցներ ունեցանք Ֆրանսիայի, Բելգիայի, Վրաստանի, Ռուսաստանի, Գերմանիայի, ԱՄՆ-ի ԱՕԿ-ների նախագահների հետ։ Խոսքը շատ ընկերություններ հետաքրքրված են մեզանով եւ մտահոգված, երբ խմացան, որ Բարսելոնայում Հայաստանի մարզիկներից երեքը դարձել են օլիմպիական խաղերի չեմպիոն», մենք բողոքի մեղադրանք, մտադիր են

պայմանագրեր կնքել մեզ հետ։ Բայց նրանց նախապես հետաքրքրում է Հայաստանի քաղաքական եւ տնտեսական վիճակը, արդյոք շոկային ազդ՞ է, թե շարունակվում է մնալ դեպքերի խաղաղ ընթացքը։ Մենք պետք է ընդլայնությունները որոշենք, թե մինչեւ հիմա Ռուսի օլիմպիական խաղերի ենք մասնակցել, ինչպես մեղադրանք ենք ունեցել, հատկապես վերջին տարիներին ինչ արդյունքներ ենք ցույց տվել ակնառ եւ եւրոպայի առաջնություններում։ Պատասխանել ենք մինչեւ սեպտեմբերի վերջն այդ տեղեկությունները ուղարկել շահագրգիռ ընկերություններին, որից հետո նրանք վերջնական հետեւություններ կանեն։ Մեզ շատ է հետաքրքրում այդ հարցը, չէ՞ որ խոշոր ընկերությունների հետ պայմանագրերը կօգնեն մեզ։ Ինչպես գիտեք, Հայաստանում վատ է մարզագործի եւ մարզահրապարակի վիճակը։ Մարզիկները մրցումների են մեկնում ավելաշիկ վիճակում։ Երբ հայանակոչությամբ գանք, մեծ առավելություններ կունենանք եւ իրենք կպահանջենք հովանավորի դերը։

ՄՕԿ-ը հատկապես մեծ ուշադրություն է հանդես բերում աշխարհի երկրների նկատմամբ։ Մեզ համար շատ կարեւոր է ներկայացուցիչ ունենալ ՄՕԿ-ի կառույցներում։ Սամարանչի կարծիքով, Անդրկովկասյան 3 պետություններից բոլորից մեկ ներկայացուցիչ պետք է լինի։ Դա մեզ է եւ կարող է խոսակցության առաջացնել։ Իմ կարծիքով, ՄՕԿ-ում անհրաժեշտ է մեկ ներկայացուցիչ պետք է ունենանք։ Մենք հանդիպեցինք «Օլիմպիական համերաշխություն» կազմակերպության անդամների եւ դրեքտոր Լոպեզի հետ։ ՄՕԿ-ը խոստացել է Հայաստանի ԱՕԿ-ին ֆինանսներ հատկացնել 1996 թ. Ատլանտայի օլիմպիական խաղերին մեր 6 մարզիկների նախապատրաստության եւ մասնակցության համար։ Ըստ մեր հաշվարկների, Ատլանտայի օլիմպիական խաղերին Հայաստանից պետք է մասնակցեն 50–62 մարզիկ մարզիկներ։

ԿԱՊԵՐ

«Արարատ-73-ը» հեռուստատեսության «հյուր»

Հյուր էր, ոչ թե մարզական բեմայով հաղորդման մասնակից լինելու, այլ դարձյալ ֆուտբոլային խաղադաշտում։

Սեպտեմբերի 11-ին, կիրակի օրը, «Արարատ-73»-ի ամեն չծերացող ֆուտբոլիստների հետ, «Նաիրի» ստադիոնում իրենց ուժերը չափեցին հեռուստառադիոընկերության ֆուտբոլային թիմի անդամները։ Դարձյալ խաղադաշտում էին անմահ ֆուտբոլիստներ Ալյոշա Աբրահամյանը, Հովհաննես Զանազանյանը, Ալեքսանդր Կովալենկոն, Սուրեն Մարտիրոսյանը, Սամվել Ղազարոսյանը, Անդրանիկ Գրիգորյանը, Լեւոն Սահակյանը։ «Արարատի» վետերանների ակումբի նախագահ Կարլեն Թոռոսյանը եւ ուրիշներ։ Նրանք, թեեւ ռոմանտիկորեն կորցրել են արագաշարժությունը, բայց տեխնիկական կարողությունների դյուրին աննման շնորհիվ կարողանում են դեռեւս դրսեւորել իրենց վարպետությունը եւ իրենց գեղեցիկ խաղով հիացմունք պատճառել հանդիսականներին։

Առաջին խաղակեսն ավարտվեց 6:0 հաշվով։ Երեք գոլի հեղինակ դարձավ Ղազարոսյանը, երկուսինը՝ Հովհաննես Կիրակոսյանը։ Մեկական գոլ խփեցին Զանազանյանն ու Սահակյանը։ Երկրորդ խաղակեսում հաշիվը դարձավ 8:0։

Գիտեն ամեն շաբաթ «Արարատի» վետերանները ընկերական հանդիպումներ են անցկացնում մեր հանրապետության տարբեր քաղաքներում ու շրջաններում հանախասեր հյուրընկալելով նաեւ Վրաստանի, Ռուսաստանի Դաշնության ու այլ պետությունների վետերաններին։ … նաեւ էլ փոխադարձաբար իրենք են մեկնում նրանց մոտ։ Առաջիկայում «Արարատի» վետերանները հյուր կլինեն Ռուսաստանում։ Այդ հանդիպումները մեծապես նպաստում են ֆուտբոլի տարածմանը, միաժամանակ հանդիսանալով մասսայական սերունդի դաստիարակության լավագույն միջոց։

ԴԵՐԵՆԻԿ ԴԵՄԻՐՃՅԱՆ

ԱՍՏՂԵՐԻ ՈԼՈՐՏ

Ստոիչկովը Կրոյիֆի եւ Ռոմարիոյի հետ խնդիրներ չունի

ՍՈՖԻԱ, 12 ՍԵՊՏԵՄԲԵՐ, ՍՆԱՐՔ։ «Դաշտից վերջին հեռացման համար Կրոյիֆը դրամատես ինձ չի պատժել։ Դաշտի ցանկացած հատվածում ֆուտբոլը

նյարդերի կռիվ է, եւ Կրոյիֆը դա լավ է հասկանում։ Նա առաջինը ինձ պաշտպանեց լրատվության միջոցներում, եւ համոզված եմ, որ ինձ դաշտից հեռացնելու որեւէ հիմք չկար»։ Բուլղարական ռադիոյով հեռախոսազրույցի ժամանակ ասաց բուլղարացի լավագույն ֆուտբոլիստ Խրիստո Ստոիչկովը, որը հանդես է գալիս Իսպանիայի «Բարսելոնա» թիմում։ Ստոիչկովը զարմացած է բուլղարական մամուլի հոդվածներով, դրամական տուգանքի եւ Ռոմարիոյի հետ ընդհարումների մասին։ «Ես լավ հարաբերություններ ունեմ թե Ռոմարիոյի եւ թե Հաջիի հետ, որը համարվում է աշխարհի լավագույն կիսապաշտպաններից մեկը», հաստատում է Ստոիչկովը։ Պատասխանելով այն հարցին, թե հնարավոր է արդյոք Բուլղարիայի հավաքականի ավագ մարզիչ Դիմիտրի Պենեւի փոփոխությունը, Ստոիչկովն ասաց. «Բուլղարիայում կա ընդամենը մեկ մարզիչ, որն ազգային հավաքականի հետ հասել է զգալի հաջողությունների։ Դա Դիմիտրի Պենեւն է։ Իսկ մյուսները ինչքան էլ ուժեղ մարզիչներ լինեն, դեռ պետք է ապացուցեն։ Մենք ֆուտբոլիստներս, սովորել ենք աշխատել Պենեւի հետ եւ մտադիր ենք բարձր արդյունքների հասնել Եւրոպայի առաջնության ընտրական խաղերում։ Խաղացանկը մեզ համար շատ նպաստավոր է։ Բուլղարիան հիմա բարձրակարգ ֆուտբոլիստների ուժեղ սերունդ ունի»։

ՀՀ ԱՌԱՋՆՈՒԹՅՈՒՆ

Մրցաշարը շարունակում է ընթանալ առանց տեղաշարժությունների

21-րդ տուր

«Լոռի» – «Ազնավուր»	0-0
«Զանգեզուր» – «ԲՄՍ Արայի»	1-0
«ՅՄ ՖԻՄԱ» – «Կոտայք»	2-0
«Բանանց» – «Նաիրիս»	7-0
«Երազանք» – ՅՍԵՄ	0-1
«Շիրակ» – «Կանազ»	4-0
«Արարատ» – «Վան»	5-0

…ֆուտբոլի բարձրագույն խմբի 3-րդ …առաջնությունը շարունակում է ընթա…ալ նույն ռիթմով։ Առաջատար թիմերն …առանց դժվարության հաղթանակներ …ն տանում։ Բացառություն չկազմեց …ւեւ 21-րդ տուրը։ Ընդ որում, «Շիրա…կը» եւ «Բանանցը» խոշոր հաշվով …ղթական հաղթանակները տոնեցին։ …ախորդին տեղի ունեցած «Արարատ»–«Վան» խաղում աչքի ընկան ազգա…ն հավաքականի երկու խաղացողներ՝ Յավչեն Սիսիրարյանը, որը խփեց …կու գնդակ եւ Արմեն Շահգելդյանը, …րը դարձավ մեկ գոլի հեղինակ։ «Բա…նանցը» շարունակում է մնալ առաջ…նության ամենաարդյունավետ թիմը։ …0 խաղում «Բանանցը» 84 գնդակ …խփել։ Միջինը մեկ խաղում 4 գոլից …ավելին է տպագրվում։ Դա անչափ …բարձր արդյունավետություն է, սակայն …այ կարող է ուրախացնել մարզասեր…երին, հաշվի առնելով մեր ֆուտբոլի …ընդհանուր մակարդակը։ Թվում է՝ ան…ցյալ տարվա պես հանգուցալուծում …լինի միայն վերջնագծում, երբ իրար …ետ հանդիպեն հանրապետության ու…ժեղ թիմերը։ Այդ առումով արդեն սեպ…տեմբերի 21-ին կայանալիք 23-րդ տու…րը կարեւոր է։ Իրար հետ կմրցեն «Բանանցը» ու «Շիրակը», «Արարատն» ու ՅՍԵՄ-ն։ Յայկական հեռուստատեսությունը նախատեսում է ռեպորտաժներ այդ խաղերից։ Միաժամանակ տաղիտ ռեպորտաժ կկազմակերպվի «Արարատ»–ՅՍԵՄ խաղից։ Մեզ են դիմել մեր ընթերցողներից շատերը եւ խնդրում են առաջնության աղյուսակը կազմելիս միավորները տպագրել վերջում, ինչպես որ մեր մամուլում արվել է ավանդաբար։ Չնայած, որ ֆուտբոլային առաջատար երկրներում, օրինակ՝ Իտալիայում միավորները ներկայացնում են 1-ին սյունակում, այնուամենայնիվ, ընդառաջ գնալով մեր ընթերցողներին, այսուհետ հավասարիմ կմնանք մեր հին ծեսին, որն ավելի հոգեհարազատ է դարձել հանրապետության ֆուտբոլասերներին։

Առաջնության աղյուսակը սեպտեմբերի 13-ի դրությամբ

	Խ	Յ	Ո	Պ	Գ	Մ
1. Շիրակ	19	18	1	0	61-12	37
2. ՅՍԵՄ	19	16	0	3	76-14	32
3. Բանանց	20	15	1	4	84-26	31
4. ՅՄ ՖԻՄԱ	19	10	5	4	43-24	25
5. Արարատ	16	10	4	2	69-12	24
6. Ցեմենտ	19	9	6	4	35-24	24
7. Կոտայք	20	9	3	8	58-35	21
8. Ազնավուր	18	6	3	9	25-52	15
9. Երազանք	19	5	4	10	18-37	14
10. Լոռի	20	4	5	11	18-49	13
11. Վան	20	5	2	13	24-61	12
12. Զանգեզուր	18	5	2	11	12-65	12
13. Նաիրիս	20	4	3	13	11-37	11
14. ԲՄՍ Արայի	18	3	3	12	23-59	9
15. Կանազ	19	1	2	16	12-82	4

ՏԵՂԵԿՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ

Գործադուլն ավարտվեց

Եվրոպայի չեմպիոն Դանիայի հավաքականի ֆուտբոլիստները, ինչպես հայտնի է, հոնորարների հարցում համաձայնության չգալով Դանիայի ֆուտբոլի ֆեդերացիայի հետ, գործադուլ էին հայտարարել։ Բայց Դանիա-Ֆինլանդիա ստուգողական խաղից առաջ, որը տեղի ունեցավ Կոպենհագենում, Դանիայի ֆուտբոլի ֆեդերացիան եւ հավաքականի ավագ Լարս Օլսենը ֆուտբոլիստների շահերին վերաբերող մի պայմանագիր ստորագրեցին, որը վերջ դրեց խաղացողների ըմբոստություններին։ Ըստ պայմանագրի եթե Դանիայի հավաքականը հաղթանակ տանի 40 հազարից ոչ պակաս մարզասերների ներկայությամբ, ապա ամեն մի ֆուտբոլիստ 21450 փոխարեն պետք է ստանա 31350 ֆրանկ։ Պայմանագիրը ուժի մեջ է մինչեւ 1995 թ. մրցաշրջանի վերջը։ Յիշեցնենք, որ Դանիայի հավաքականը Յայաստանի թիմի հետ ընդգրկված է Եվրոպա-96-ի առաջնության ընտրական 2-րդ խմբում։

Գ. Ռ.

Մեդալները գողացան

Երբ անծանոթ անձինք մտնելով ամերիկացի արագավազորդ Գուինսի Ուատսի բնակարանը, որը գտնվում է Կալիֆորնիայի նահանգի Ինգլեւուդ քաղաքում, գողացան վերջինիս երկու ոսկե մեդալները, որը շահել էր 1992 թ. Բարսելոնում կայացած օլիմպիական խաղերի 400 մ վազքում եւ 4X400 մ փոխանցումավազքում։

ՀԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹՅՈՒՆ

Խ. Աբովյանի անվան պետական մանկավարժական ինստիտուտի համապատասխան ներառկայության տարբերակված ուսուցմամբ ավագ-դպրոց վարժարանը կատարում է 1994–95 ուս. տարվա ֆիզմաթ, կենսաբանաքիմիական, հումանիտար, տեխնիկական-տնտեսագիտական թեքումներով 9-րդ եւ 10-րդ դասարանների աշակերտների ընդունելություն։

Շրջանավարտները կստանան համապատասխան դպրոցի միջնակարգ կրթության ատեստատ եւ հատուկ վկայական վարժարանը ավարտելու մասին։

Վարժարանում ուսուցումն անվճար է։

Ընդունելության դիմումները պետք է դիմում ներկայացնել մինչեւ սեպտեմբերի 25-ը (Խանջյան 52-րդ հասկ. 225 սենյակ)։

Ուսումնական պարապմունքների բնականոն ընթացքը երաշխավորված է։

Պարապմունքները կսկսվեն հոկտեմբերի 1-ից, ինստիտուտի գլխավոր մասնաշենքում (մետրոյի «Զորավար Անդրանիկ» կայարանի մոտ)։

Հեռ.՝ 52-08-90, 56-49-18

ՓՆՏՐՈՒՄ ԵՄ ԲՆԱԿԱՐԱՆ

Գնում եմ 2 եւ 3 սենյականոց բնակարան Կոմիտաս պողոտայի վրա եւ մետրո Բարեկամությունից սկսած մինչեւ Անդրանիկ զորավար կայարանների շրջակայքում։ Ունեմ նաեւ վաճառքի 2 սենյականոց բնակարան Կոմիտասի վրա, Րաֆֆու դպրոցի մոտ, 14 հարկանի շենքի 13-րդ հարկում, 34 քմ բնակ. տարածք, 11 քմ խոհանոց, փակ պատշգամբ եւ այլն, հարմարություններով։ Հնարավոր է վաճառք եւ փոխանակում։

Հեռ.՝ 52 92 21, 25 11 68։

Ի գիտություն Հայաստանի գրողների միության անդամների

Հայաստանի գրողների միության արտահերթ 11-րդ համագումարը իր աշխատանքները կսկսի սեպտեմբերի 15-ին, ժամը 11-ին, Գ. Սունդուկյանի անվան պետական ակադեմիական թատրոնի դահլիճում։

Պատգամավորների ցուցակը Հայաստանի գրողների միության անդամներին տրամադրված է եւ հրավիրատոմսերով։

Հայաստանի գրողների միության խորհուրդ

digitised by A.R.A.R.@

NOY's BANK

Պուշկինի 9, հեռ.՝ 582836
Բաղրամյան պող. 79, հեռ.՝ 270516
Չեխովի փ. 23, հեռ.՝ 462527
Մաշտոցի պող. 37 հեռ.՝ 538381
ք. Էջմիածին, Մաշտոցի փող. 12

բաժնետիրական առեւտրային բանկը

ընդունում է ավանդներ եւ վճարում տոկոսադրույքներ
US $ - 1 ամսով 6 տոկոս
3 ամսով 20 տոկոս
ՌՌ - 3 ամսով 30 տոկոս
դրամ - 3 ամսով 30 տոկոս

տրամադրում է վարկ
US $ - ամիսը 12 տոկոս
ՌԴ ռուբլի - ամիսը 20 տոկոս
դրամ - ամիսը 35 տոկոս

բացում եւ վարում է բազմավալյուտային հաշվարկային եւ կողմնորոշված հաշիվներ ֆիզիկական եւ իրավաբանական անձանց համար

կատարում է փոխանցումներ եւ դրամային սպասարկում Հայաստանի սահմաններից դուրս

հաճախորդներին տրամադրում է վարկային քարտեր Visa, Union Card, Master Card

գնում եւ վաճառում է տարադրամ

կատարում է դրամարկղային սպասարկում Visa, Union Card, Master Card, Diners Club քարտերով

ՑԻՆԿ

ՍՊԻՐՏԻ ԲԱՑԱՌԻԿ, ԳԵՐՇԱՀԱՎԵՏ ՎԱՃԱՌՔ

Վճարելով այսօր, այսօրվա գներով եւ միայն դրամով (կանխիկ կամ անկանխիկ) դուք, հոկտեմբերի 10-ից սկսած, մեկ շաբաթվա ընթացքում, կստանաք բժշկական սպիրտի ձեր գնած քանակները (նվազագույնը 220 լիտր) մեկ լիտրը 580 դրամ արժեքով:

Շտապեցեք օգտվել բացառիկ այս գործարքից, քանզի սպիրտի քանակությունը անսահմանափակ չէ, իսկ գերշահավետ այս հնարավորությունը կգործի մինչեւ սեպտեմբերի 15-ը:

Սա երազ չէ, այլ իրականություն, որն առաջարկում է Հայաստանի վաճառականների միության նախաձեռնությամբ ստեղծված եւ հանրապետությունում անհնաժեշտ կանոնադրական հիմնադրամը ունեցող «Համաստեղություն» կորպորացիան:

Մեր հասցեն՝ Վաղարշակաց 13 (Կինոյի տան հարեւանությամբ), 2-րդ հարկ. հեռ. 57-03-72

«ՀԱՄԱՍՏԵՂՈՒԹՅՈՒՆ»
ԿՈՐՊՈՐԱՑԻԱ

A STYLE

«ԷՐԵԲՈՒՆԻ» ԱՌԵՎՏՐԱՅԻՆ ԲԱՆԿ
COMERCIAL BANK «EREBUNI»

Ձեր հաջողության լավագույն գրավականը՝ շահավետ պայմաններով առաջարկում է իր ծառայությունների ցանկը.

- Կարճաժամկետ եւ երկարաժամկետ վարկերի տրամադրում, ինչպես դրամով, այնպես էլ արտարժույթով.
- արտարժութային եւ դրամային հաշիվների բացում եւ բարձրորակ սպասարկում,
- բանկային այլ ծառայություններ,
- տարադրամի փոխանակում
- կանխիկ եւ անկանխիկ տարադրամի առք ու վաճառք,
- արտարժութային փոխանցումներ ԱՊՀ եւ արտասահմանյան երկրներ

ավանդների ընդունում հետեւյալ տոկոսադրույքներով

ժամկետը	դրամ	ռուբլի	դոլլար
1 ամիս	15	12	6
3 ամիս	60	45	20
6 ամիս	150	120	45
12 ամիս	400	260	100

Երեւան, Խանդաղ Դոնի 13, հեռ. 577256, 577249

«ԵՎԱ»

ուսումնական կենտրոնը հրավիրում է Ձեզ

Սովորելու 1-3-ամսյա դասընթացներում հետեւյալ մասնագիտությունների գծով.

- օպերատորական գործ, ծրագրային փաթեթների եւ ծրագրավորման լեզուների ուսուցում IBM PC համակարգիչների վրա
- անգլերեն լեզու սկսնակների համար Communicative course in English, Learning American English, The Cambrige English course (2 ցիկլով), ամերիկյան ուսումնական հաստատություններ ընդունվողների համար TOETL
- բանկային գործ
- հաշվապահություն եւ համակարգիչների կիրառումը հաշվապահության մեջ
- կոսմետիկա եւ էպիլյացիա
- մերսում (մասաժ)

Դասընթացներն ավարտողներին տրվում են վկայականներ (սերտիֆիկատ) հայերեն, ռուսերեն, անգլերեն լեզուներով:

Մենք երաշխավորում ենք ոչ միայն ուսուցման բարձր մակարդակ, այլեւ հարմարավետ դասասենյակներ քաղաքի կենտրոնում:

Ընդունում ենք ամեն օր, բացի շաբաթ եւ կիրակի օրերից, ժամը 11-ից 16-ը:

Հասցեն՝ Սարյան 4 (Սարյանի տուն-թանգարանի դիմաց) Հեռախոս 58-21-22

ԱՆԳԼԵՐԵՆ
OK ENGLISH OK

ինտենսիվ դասընթացներ

Հրավիրում է «ՕՔԵՅ» կազմակերպությունը:
Ուսուցանվում են բոլոր տարիքի, կարգի, սերի:
Դասերը՝ առավոտյան, ցերեկը, երեկոյան:
Գինը՝ պայմանագրային:

©
268592
343019, 267023

ԱՆՀԱՏԱԿԱՆ ՀԱՏՈՒԿ ՀԵՏ

Travel Company "ARMINTERTOUR"

Armenia, Yerevan, str. Akopa Akopjan 2, tel. 22.24.50

«ԱՐՄԻՆՏԵՐՏՈՒՐ» ֆիրման շարունակում է կանոնավոր չվերթներ

ԵՐԵՎԱՆ-ԲՈՒՐԳԱՍ (ԲՈՒԼՂԱՐԻԱ)-ԵՐԵՎԱՆ

երթուղիով ամեն չորեքշաբթի:

Ցանկացողներին հնարավորություն է տրվում հանգստանալ հանրահայտ «Զոլոտիե պեսկի» լողափում:

Շտապեք, սեզոնը մոտենում է ավարտին:

Երեւան, Հ. Հակոբյան 2 (Սերգեյան ինստիտուտի դիմաց) եւ «ԱՆԻ» հյուրանոց, 622 սենյակ
Հեռ. 27-24-50, 27-20-07, 27-20-08, 59-46-22

A STYLE

«ԿՈԲՐԱ»

ընկերությունը առաջարկում է

- ***վառելանյութ*** (մազութ, բարձրորակ բենզին) — վճարումը փոխանցումով
- ***շինանյութ*** (պատսառներ, ծածկաթիթեղներ) — վճարումը փոխանցումով
- ***սննդամթերք*** (մսի պահածո) — վճարումը կանխիկ
- ***արդյունաբերական ապրանքներ*** (լվացքի փոշի) — վճարումը կանխիկ

«ԿՈԲՐԱՆ»

ունի — գործարար կապեր ԱՊՀ եւ արտասահմանյան մի շարք երկրներում,
կօգնի — վաճառել Ձեր ապրանքները,
վճարում է — ցանկացած եղանակով:

«Կոբրան» Ձեր լավագույն գործընկերն է

Հասցեն՝ Բաղրամյան 30, հեռ.՝ 22.81.86, ֆաքս 22.32.79

ARMENTRUST

ԲԱԺՆԵՏԻՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹՅՈՒՆ

ՀԱՅԱՍՏԱՆ
ԵՐԵՎԱՆ
ՍԱՅԱԹ-ՆՈՎԱ 27
ՀԵՌ. 58.67.18, 58.67.19
ՖԱՔՍ. (007 8852) 56.11.84

Գրանցման թիվ 65. Պատվեր 69149. Տպաքանակը 5000. Ստորագրված է տպագրության 12. 09. 1994 Գինը՝ 10 դրամ

digitised by A.R.A.R.@